Vijver ter Gouw

renovatie en nieuwbouw

Presentatie COK

hp architecten

Inleiding en leeswijzwer

Tuinwijck

Context en Urgentie

Binnen het ensemble van Tuinwijck zijn de twee woongebouwen van architect A.J. Westerman aan de Ter Gouwstraat en Van der Vijverstraat beeldbepalend. De technische staat, met name de verzakkingen van de gevels, maakt ingrijpen echter urgent. In overleg met de gemeente is vastgesteld dat één gebouw behouden blijft en het andere wordt gesloopt en vervangen door nieuwbouw.
Als uitkomst van de ontwerpateliers met bewoners is besloten het gebouw aan de Van der Vijverstraat te behouden en te renoveren. De nieuwbouw komt aan de Ter Gouwstraat.

Focus van deze presentatie

Deze presentatie richt zich op de plannen voor het bestaande gebouw. Hoewel het geen officieel monument is, wordt het qua waarde en behandeling als zodanig benaderd. Het college van B&W heeft besloten om Ter Gouwstraat 2-18 en Van der Vijverstraat 2-18 niet aan te wijzen tot gemeentelijk monument, zodat het ingezette traject met de huurders voorgezet kan worden om een gedragen plan te maken en op de locatie extra woningen kunnen worden toegevoegd. Dit onder voorwaarde dat één van beide panden wordt gehandhaafd, gerenoveerd en gerestaureerd met behoud van de monumentale waarden.

Dit is een complexe technische opgave:

- het gebouw verkeert in een slechte constructieve staat;
- er zijn forse verzakkingen;
- het gebouw moet worden ontkernt, krijgt een volledig nieuwe fundering, en een nieuwe indeling.

Dit alles moet gebeuren terwijl de woningen sociale huur blijven en eigendom van Ymere.

Planvorming en participatie

In de planvorming, participatie en ontwerpateliers is steeds gekeken naar het ensemble als geheel: bestaand én nieuw. Hoewel deze indiening vooral over het bestaande gebouw gaat, omdat dit als eerste wordt aangepakt, is de stand van het nieuwbouwproces bewust bijgevoegd. Zo wordt de volledige context van de plek inzichtelijk gemaakt en kan daar ook reactie op worden ontvangen.

Afstemming met de gemeente

Gedurende het proces zijn meerdere afstemmingsrondes geweest met de afdeling RO van Stadsdeel Oost, onder meer met:

- Berit van Hulst, stedenbouwkundige Stadsdeel Oost.
- Tom Dijkstra, projectleider stedelijke vernieuwing en transformatie va Stadsdeel Oost.

Betrokken partijen

- **Ymere** – opdrachtgever en initiatiefnemer.
- **Coen Hagedoorn Bouw** – aannemer en verantwoordelijk voor het technisch ontwerp.
- **HP Architecten** – vanaf het begin betrokken; architect voor de ruimtelijke gebouwmodellen, gebouwschema's nieuwbouw en architectoninisch adviseur voor de bestaande bouw.

Inleiding en leeswijzer

Tuinwijck

Architectonische en technische uitdagingen

De grootste uitdaging ligt bij de erkers. Alle kozijnen in de bestaande bouw worden vervangen. In de erkers zijn de kozijnen echter deel van het dragende systeem. Demontage betekent dat de erkers hun dragende functie verliezen. Daarom moeten de complete erkers worden vervangen. Dit heeft ook consequenties voor de balkons. Deze zijn constructief verbonden met de erkers en moeten eveneens worden vervangen.

Voor alle te vervangen onderdelen in het exterieur geldt dat de oorspronkelijke situatie (inclusief erkers, kozijnen, profilering, deuren en balkons) zo nauwkeurig mogelijk wordt nagebouwd. Een kleuronderzoek zal uitsluitsel geven over de oorspronkelijke kleurstelling.

In de woningen is dit complexer. Door de ontkerningsoperatie gaan de huidige interieurelementen verloren. Een klein aantal woningen beschikken nog over oude, mogelijk oorspronkelijke deuren of andere interieurelementen, maar deze zijn vaak sterk verouderd. Het is voor Ymere niet haalbaar om deze enkele elementen te restaureren of collectief te laten namaken en opnieuw in te bouwen.

Vragen / onzekerheden

Op basis van de benodigde werkzaamheden, de uitgangspunten uit het PvE van Ymere (waaronder niet alleen kosten, maar ook verhuurbaarheid) en de financiële haalbaarheid, kunnen bepaalde elementen wellicht moeilijk behouden blijven. Dit betreffen:

- Exterieur achterzijde: Schoorstenen en balkonkasten.
- Interieur: Toogscheidingen, paneeldeuren en enkele natuurstenen wandbekledingsvlakken in woningentrees.

Is het voldoende om in te zetten op het zorgvuldig terugbrengen van de erkers en kozijnen in het exterieur, met de acceptatie dat bepaalde elementen, vooral in het interieur, niet teruggebracht kunnen worden?

Leeswijzer

In dit document wordt allereerst ingegaan over de stedenbouwkundige en architectonische waardestelling van het ensemble. De bestaande kwaliteiten zijn uitgangspunt voor alle nieuwe ingrepen. Deel A gaat dan in op het bestaande woongebouw aan de Van der Vijverstraat. Middels een overzicht van architectonische elementen wordt ingegaan op de verschillende ingrepen. Een belangrijk onderdeel zijn de 3 ontwerpscenario's van de erkers die als reders zijn bijgevoegd. Het tweede deel van de presentatie toont daarom de huidige ontwerpstand van de nieuwbouw. Dit is een plan in ontwikkeling dat al uitgebreid in participatieve processen is afgestemd met bewoners, de bewonerscommissie en het RO.

Voor participanten is een boekje samengesteld waarin het proces is samengevat. Deze is als digitale bijlage bijgevoegd.

digitale bijlage
'Ontwerpateliers Van der Vijverstraat en ter Gouwstraat' 2023-2025.

Waardestelling

Tuinwijck

Vijver ter Gouw

Cultuurhistorisch Onderzoek
Steenhuis Meurs

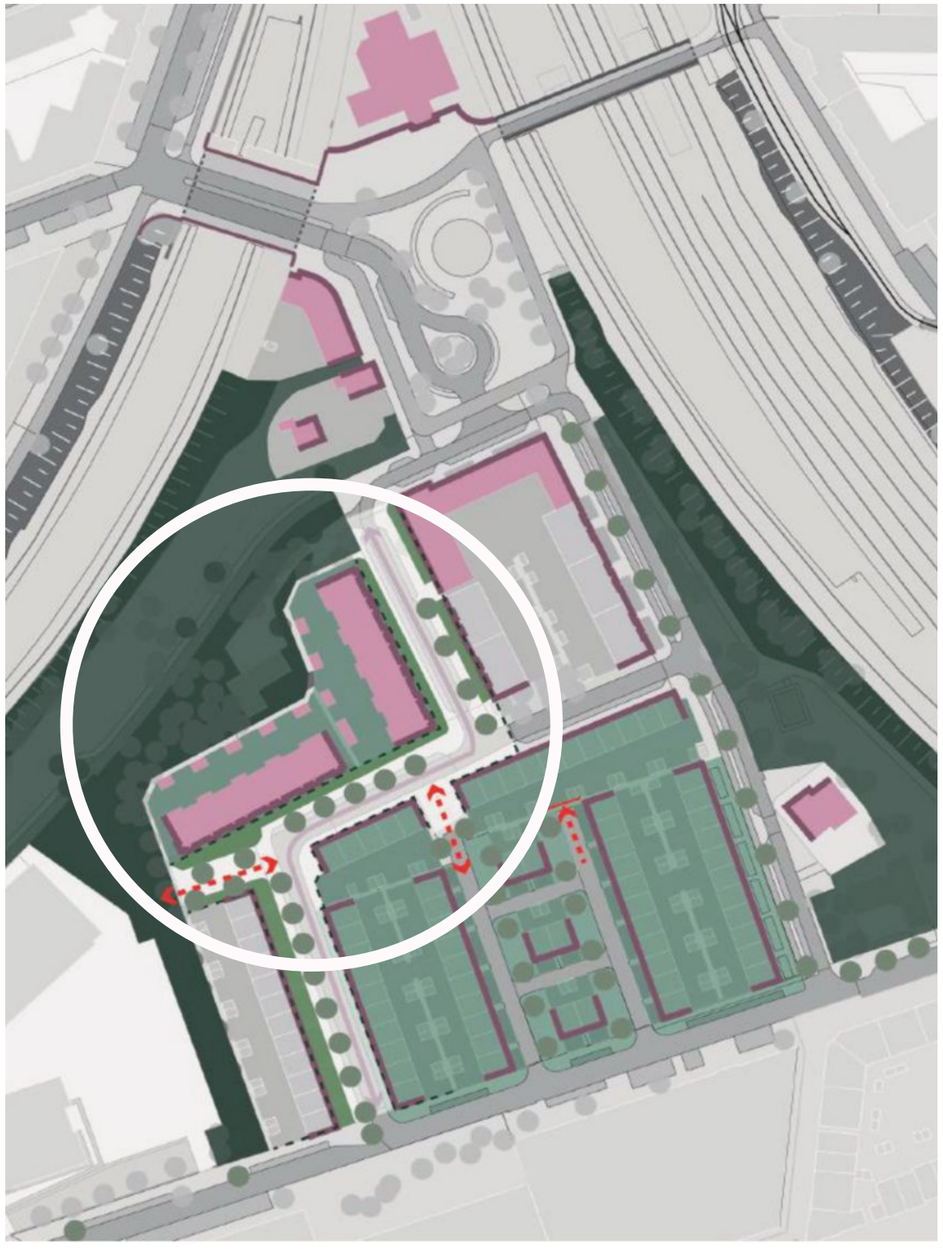

- waardevolle bebouwing
- waardevolle verkavelingsstructuur
- waardevolle rooilijnen
- waardevol groen en groeninrichting
- waardevolle en structurerende bomen
- waardevol straatprofiel
- contouren waardevol straatprofiel
- voortuinen in waardevol straatprofiel
- fricties of verdwenen verbindingen

WAARDEVOLLE ELEMENTEN STEDENBOUW TUINWIJCK

- Taluds en groeninrichting v.d. randen,
- Waardevolle bebouwing jaren 30 van de 20e eeuw,
- Kern van de naoorlogse stedenbouwkundige verkaveling rondom Hajo Brugmanshof,
- Westrand van de wijk: straatprofiel met voortuinen,
- Fricties: toegang parkje dichtgezet, doorgang naar H. Brugmanshof verdicht, achterkant tuinen niet meer ingebed in het groen.

waardestelling en analyse

Vijver ter Gouw

Cultuurhistorisch Onderzoek
Steenhuis Meurs

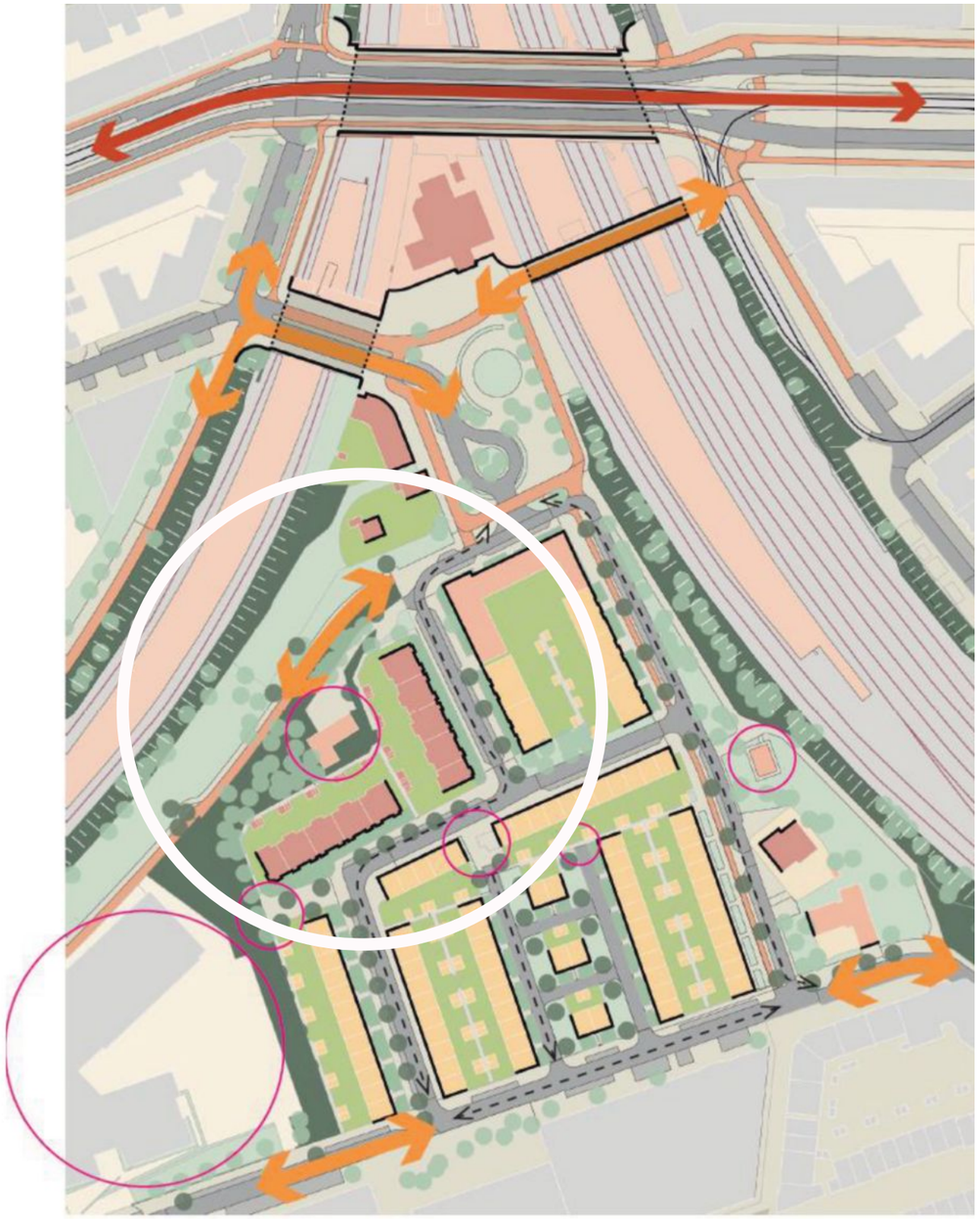

- bebouwing vooroorlogs Tuinwijck
- bebouwing Bredero (ca. 1951)
- overige bebouwing Tuinwijck
- achtertuinen
- voortuinen
- plantsoen (gazon)
- plantsoen (bosschage)
- stoep
- fietspad
- autoweg
- structurerende of monumentale bomen
- overige bomen
- rooilijnen bebouwing
- hoofdroutes door de wijk / zichtlijnen
- hoofdroutes wijkniveau
- toegangen naar de wijk
- veranderingen t.o.v. plan ‘49

waardestelling en analyse

Vijver ter Gouw

Aanbevelingen

Groene, stille, dorpse enclave / community

- Tuinwijck is een ‘publieke volkstuin’, om te koesteren en mee te nemen naar de toekomst.
- Denk vanuit de contramal: onderzoek de bestaande verkaveling en het bestaande groen op zijn potentie voor verdichting.
- Maak het chique. Ruim op in de openbare ruimte met al die objecten. Maak hoogwaardige en toch haalbare architectuur.
- Wees je bewust van het maatbeeld; ook bij opschaling en verdichting moet dit kloppen, er moet dan meer maaiveld zijn en dat maaiveld zijn:
    - Ontwerp het private en publieke groen tot een geheel.
    - Overweeg bij hogere bouw een collectieve tuin als binnengebied.

Slimme verkaveling, groen beeld en exemplarische voetgangerswereld

- Vertrapping in groenontwerp: van geheel naar details. Het gaat niet om veel groen, het gaat om GOED GETIMED groen.
- Goed sortiment van bomen van verschillende orde en bloeiende heesters, ook aan de gevels.
- Betrek een in deze opgaven gespecialiseerde landschapsarchitect in om de sfeer en verkaveling te vertalen naar verdichting met nieuw maatbeeld.

Klassieke ambachtelijke luxe

- Aandacht voor de individuele plek in, aan of buiten de gevel.
- Klassiek: plint (overgang naar de buitenruimte), middendeel (woningen) en beëindiging.
- Overgangen: publiek – collectief – privé.
- Materiaal end detail.

Een wijk met groen, kleur en detail

- Kleur.
- Ruim op in de openbare ruimte.
- Parkeren: collectief organiseren (uit het zicht) en afschalen.

Vijver ter Gouw

Architect A.J. Westerman

A.J. Westerman

Westermans werk is nauw verbonden met de Amsterdamse School, maar onderscheidt zich door een verzorgde en ingetogen vormgeving in plaats van spectaculaire architectonische gebaren. Als leerling van deze stroming maakte hij gebruik van expressief metselwerk, horizontale geleding, bijzondere raamroedeverdelingen, platte daken of schuine kappen op dik aangezette goten. Zijn gebouwen kenmerken zich door een rustig gevelritme, zorgvuldige detaillering en sterke straatwanden.

Vanaf 1921 werkte Westerman als zelfstandig architect, soms in samenwerking met collega's. Hij bouwde voornamelijk voor particuliere opdrachtgevers en slechts sporadisch voor woningbouwverenigingen, wat zijn positie binnen de Amsterdamse volkshuisvesting enigszins uitzonderlijk maakt. Zijn werk wordt vooral gewaardeerd om de stedenbouwkundige samenhang, de evenwichtige architectonische compositie en de zorgvuldige detaillering, waarmee hij binnen de traditie van de Amsterdamse School een eigen, ingetogen signatuur ontwikkelde

Westerman ontwierp tientallen woonblokken in Amsterdam-West en Amsterdam-Zuid. Zijn bekendste werk is de Vierde Ambachtsschool (het huidige Het Sieraad) aan de Postjesweg, een rijksmonument. Zijn belangrijkste nalatenschap bestaat echter uit de lange, samenhangende gevelwanden in wijken als Bos en Lommer en langs de Witte de Withstraat.

De wooncomplexen aan de Van der Vijverstraat en de Ter Gouwstraat zijn kenmerkend voor zijn stijl: een verstrakte interpretatie van de Amsterdamse School, met baksteenarchitectuur en een krachtig straatbeeld. De woongebouwen nemen binnen zijn oeuvre een bijzondere positie in vanwege hun ensemblewerking. In stilistisch en detailmatig opzicht vertonen zij de sterkste verwantschap met de blokken aan de Mariken van Nimwegenstraat. Het toegepaste metselwerk, gekenmerkt door doorgaande verdiepte lintvoegen en vlakke, dichtgezette stootvoegen, lijkt na beeldresearch specifiek voor dit project.

bronnen en beelden: https://amsterdamopdekaart.nl

Witte de Withstraat

Marieken van Nimwegenstraat

Witte de Withstraat

Gerrit van der Veenstraat

Botticellistraat

Tugelaweg-Krugerhof

Vijver ter Gouw
Monumentale waarden

Besluit Uit: Afwijking Advies COK om Ter Gouwstraat 2-18 en Van der Vijverstraat 2-18 aan te wijzen als gemeentelijk monument, datum 15 oktober 2024

Kernboodschap
Het college van B&W heeft besloten om Ter Gouwstraat 2-18 en Van der Vijverstraat 2-18 niet aan te wijzen tot gemeentelijk monument, zodat het ingezette traject met de huurders voorgezet kan worden om een gedragen plan te maken en op de locatie extra woningen kunnen worden toegevoegd. Dit onder voorwaarde dat één van beide panden wordt gehandhaafd, gerenoveerd en gerestaureerd met behoud van de monumentale waarden.

Beschrijving monumentale waarden Uit: Commissie Aanwijzing Monumenten. Adviesaanvraag aanwijzing Ter Gouwstraat 2-18 en Van der Vijverstraat 2-18, datum 22 januari 2024

De twee stroken vormen een belangrijk stedenbouwkundig ankerpunt van de buurt Tuinwijck, die gekenmerkt wordt door de ruime stedenbouwkundige opzet in combinatie met de inrichting en aanleg van het groen. Daarnaast zijn het vroege Amsterdamse voorbeelden van woningblokken uitgevoerd in strokenbouw.
De zorgvuldige gevelcompositie, materialisering en detaillering is karakteristiek voor de versoberde architectuur van architect Westerman zoals hij die tegen het eind van de jaren ’30 toepaste. Een grote meerwaarde is de hoge mate van gaafheid van zowel het exterieur als het interieur van beide blokken. Met name de woningtypologie, met oorspronkelijke indeling, inclusief de getoogde scheiding met inbouwkasten tussen woon- en eetkamer is van architectonische en cultuurhistorische waarde.

Stedenbouwkundige waarde
Het driehoekige gebied tussen de twee spoordijken, die ten zuiden van station Muiderpoort afbuigen naar Utrecht respectievelijk Amersfoort, en aan de zuidzijde begrensd werd door het Oostergasfabriekterrein, was sinds 1910 in gebruik als volkstuincomplex. De twee haaks op elkaar staande stroken zijn onderdeel van het in 1938 door de afdeling Stadsontwikkeling ontworpen Uitbreidingsplan Tuinwijck. De bouw van deze buurt kwam door het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog stil te liggen. Van het oorspronkelijke plan, bestaande uit tien losse stroken met woningen, twee vrijstaande woningen, een school en plantsoen tegen de westelijke spoordijk, zijn uiteindelijk alleen de twee woningbouwblokken aan de Ter Gouwstraat en Van der Vijverstraat en één vrijstaande woning gerealiseerd. Na de oorlog werd het stedenbouwkundig plan herzien, onder leiding van Jacoba Mulder. De reeds gerealiseerde blokken aan de Ter Gouwstraat en Van der Vijverstraat vormden hierbij het uitgangspunt en vertegenwoordigen daarmee hoge stedenbouwkundige waarde als dragers van de buurt.
Kenmerkend was de aandacht voor het groen, dat zich onder andere uit in de open verkaveling, zichtlijnen, de aanleg van voortuinen en ruime achtertuinen met gelijktijdig ontworpen schuurtjes.

Architectonische en cultuurhistorische waarde
De door architect A.J. Westerman ontworpen en in 1940 gerealiseerde blokken behoren tot de eerste voorbeelden van strokenbouw in Amsterdam. De blokken staan haaks op elkaar en bestaan uit een brede benedenwoning met daarboven twee smallere bovenwoningen van twee bouwlagen. Bij beide stroken vormt de linkerhoek hierop een uitzondering. Hier is de woning over de volledige hoogte één beuk breed met alleen een erker op de begane grond. Het idee was dat de begane grond ook geschikt was om als buurtwinkel gebruikt te worden.
Kenmerkend voor de woningbouwcomplexen van Westerman, die van 1912-1922 werkte bij de Dienst Publieke Werken, zijn de horizontale geleding, zorgvuldige detaillering en robuuste kozijnen. Dit komt hier tot uitdrukking in de toepassing van geelkeurige bakstenen met diepliggende lintvoegen en platvolle stootvoegen. De ritmiek wordt versterkt door de dubbelhoge erkers met gekoppelde balkons.
De blokken nemen een belangrijke plaats in in het oeuvre van Westerman, waarvan een groot deel zich in Amsterdam bevindt. De huizen worden verwarmd door blokverwarming en zijn daarmee een vroeg voorbeeld van de toepassing van centrale verwarming in middenstandswoningen. De indeling van de plattegronden is nog grotendeels oorspronkelijk, wat ook geldt voor diverse interieur-onderdelen en afwerkingen.
Bijzonder voor deze woningen is de boogvormige doorgang gecombineerd met inbouwkasten die de woon- en eetkamer van elkaar scheidt. Halverwege de twintigste eeuw werd in de woningbouw geleidelijk afgestapt van de suitescheiding tussen woonkamer en eetgedeelte, een ontwikkeling die samenhing met de komst van centrale verwarming en veranderde opvattingen over woningindeling.

Gaafheid, herkenbaarheid en zeldzaamheid
Er is sprake van een sterke mate van gaafheid. Zowel het exterieur als de indeling van de plattegronden en diverse interieuronderdelen stammen nog uit de bouwtijd. Bijzonder voor deze panden is met name de getoogde scheiding met inbouwkasten tussen woon- en eetkamer.

Vijver ter Gouw

Het bestaande als uitgangspunt

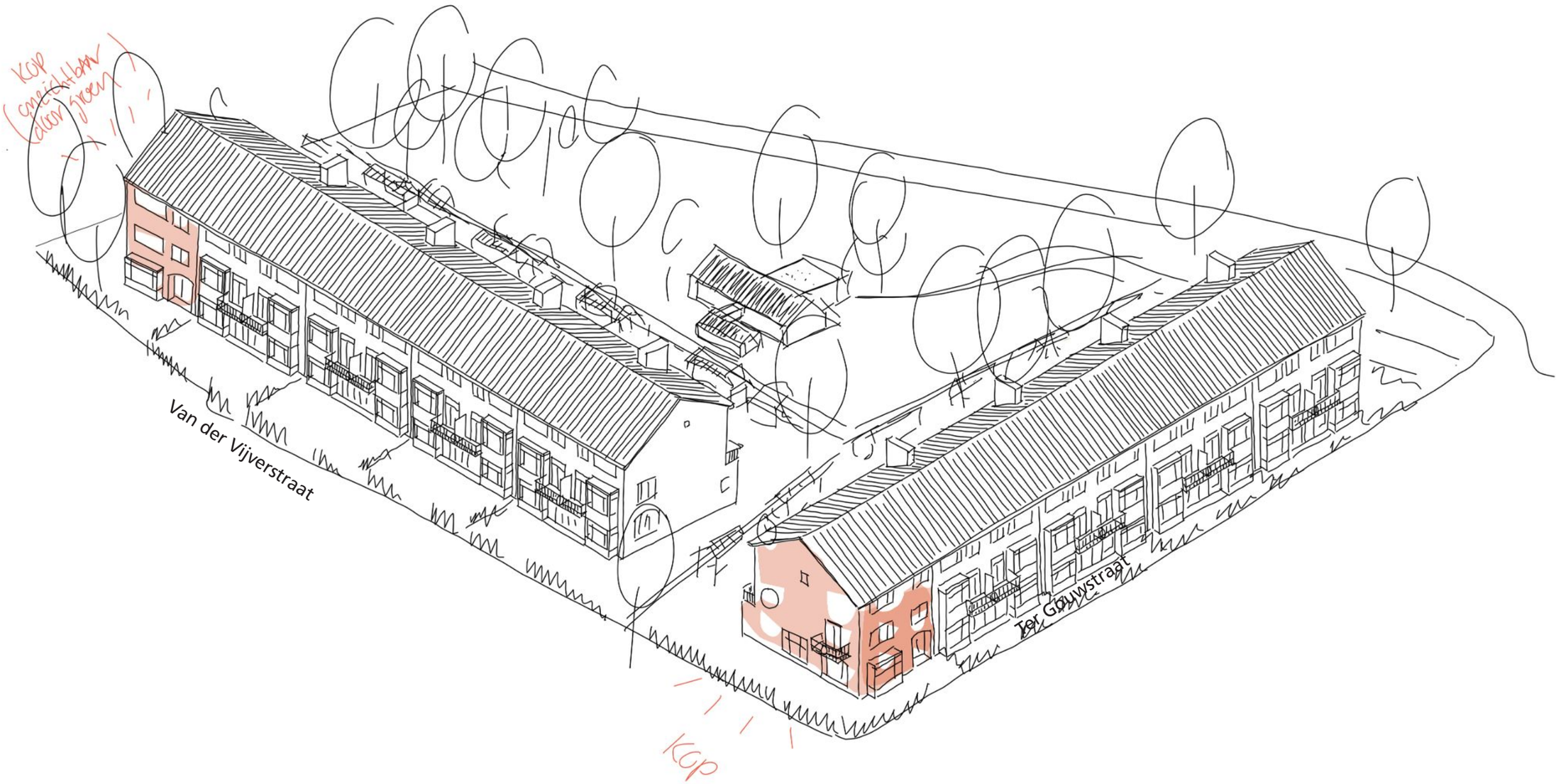

hp architecten

Vijver ter Gouw

Het bestaande als uitgangspunt

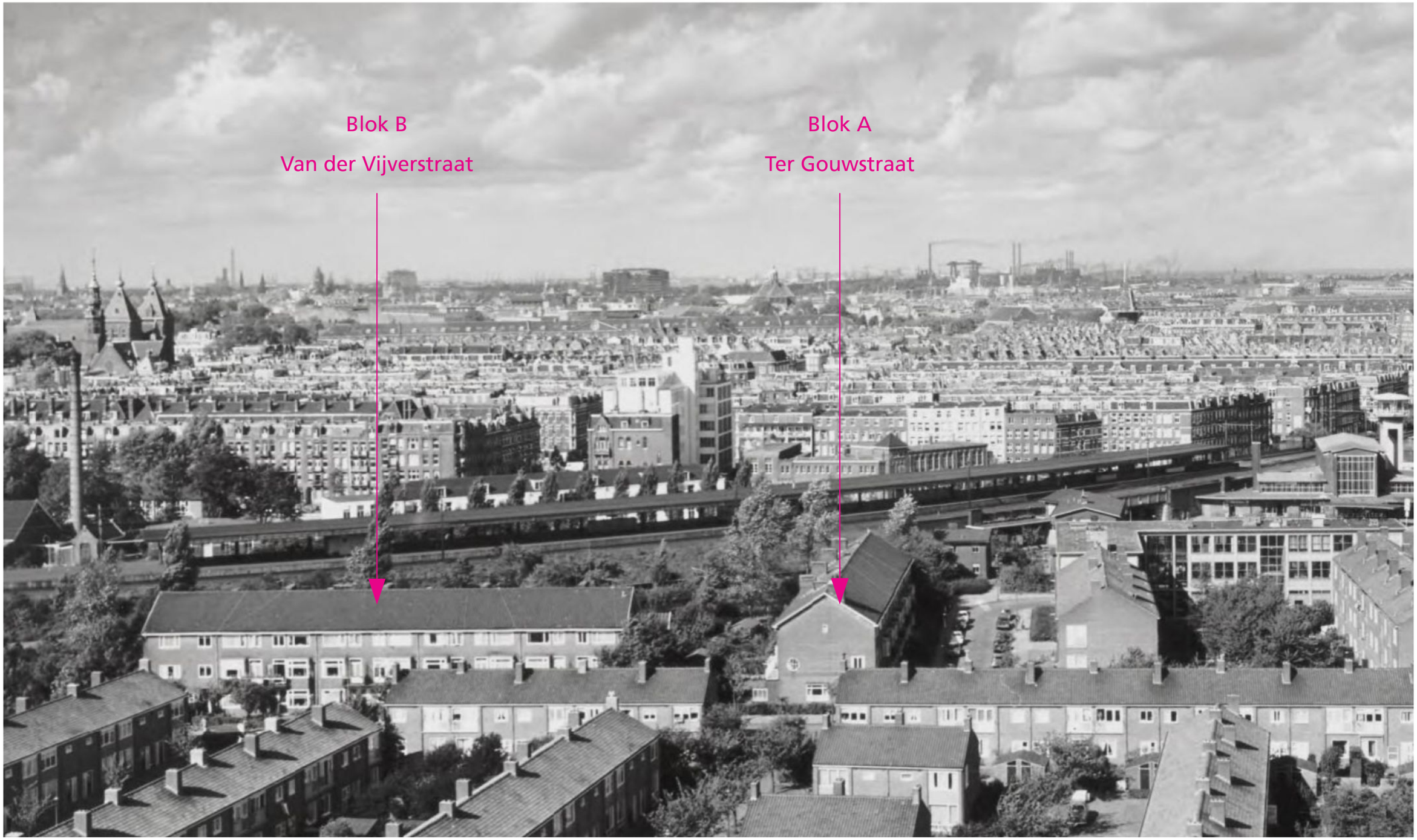

Vijver ter Gouw

Het bestaande als uitgangspunt

Vijver ter Gouw

Het bestaande als uitgangspunt

Vijver ter Gouw

Het bestaande als uitgangspunt

Renovatie Blok B
Van der Vijverstraat

Vijver ter Gouw

work-in-progress

Voorgevel (1 : 100)

Achtergevel (1 : 100)

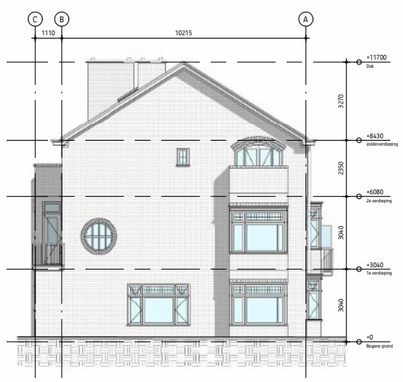

Linker zijgevel (1 : 100)

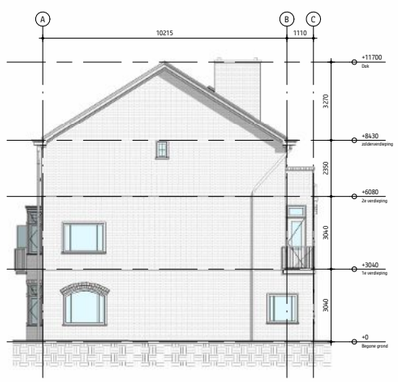

Rechter zijgevel (1 : 100)

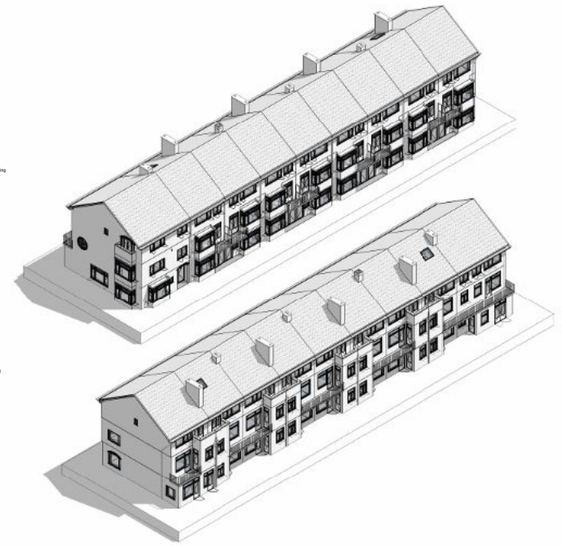

Renvooi

- Metselwerk aanzicht
- Metselwerk doorsnede
- Metselwerk rollaag
- Dakpannen
- Glas
- Entreepijl woning + nummering
- Vloerwaterpassing hoekpunt
- Niet gescande ruimtes

Maatvoering m.b.t. laserscanner

De bestaande situatie is ingemeten met een laserscanner. De tekeningen zijn een vereenvoudige weergave van deze scans, waardoor maatvoering kan afwijken van de werkelijkheid. Raadpleeg voor de exacte maatvoering de originele scan of meet ter plekke in.

Opmerkingen

- Let op, alle maten in het werk te controleren!

Locatie

Van der Vijverstraat 2 t/m 18
1093 KC Amsterdam

Sectie W
Perceel 6005

Bedoeld
Overige bebouwing

Schaal 1:1000

Tekeningenlijst

Tekeningnr.	Discipline	Onderwerp
0.101	Bouwkundig	Bestaande Situatie - Gevelaanzichten / 3D
0.201	Bouwkundig	Bestaande Situatie - Begane grond / 1e verdieping
0.202	Bouwkundig	Bestaande Situatie - 2e verdieping / Zolder
0.203	Bouwkundig	Bestaande Situatie - Dak
0.301	Bouwkundig	Bestaande Situatie - Doorsneden
0.501	Bouwkundig	Bestaande Situatie - Vloerwaterpassing t.o.v. level

Revisies

Rev.	Datum	Init.	Wijzigingen
0	19-08-2025	RE	Ter goedkeuring

Discipline Bouwkundig

Onderwerp Bestaande Situatie - Gevelaanzichten / 3D

Ymere
Van Der Vijverstraat 2 t/m 18
Amsterdam, 1093 JZ

Project	**25161**	Initialen	**RE**
Fase	**VO**	Gecontl.	**RH**
Schaal	**1:100**	Formaat	**A1**

0.101

bureau LIST
Ingenieursbureau List BV | Pieter Ghijsenlaan 24-G 1506 PV Zaandam | 075 612 7788 | www.bureaulist.nl | info@bureaulist.nl

Vijver ter Gouw

'Blok B, 4 'paren' en een kop

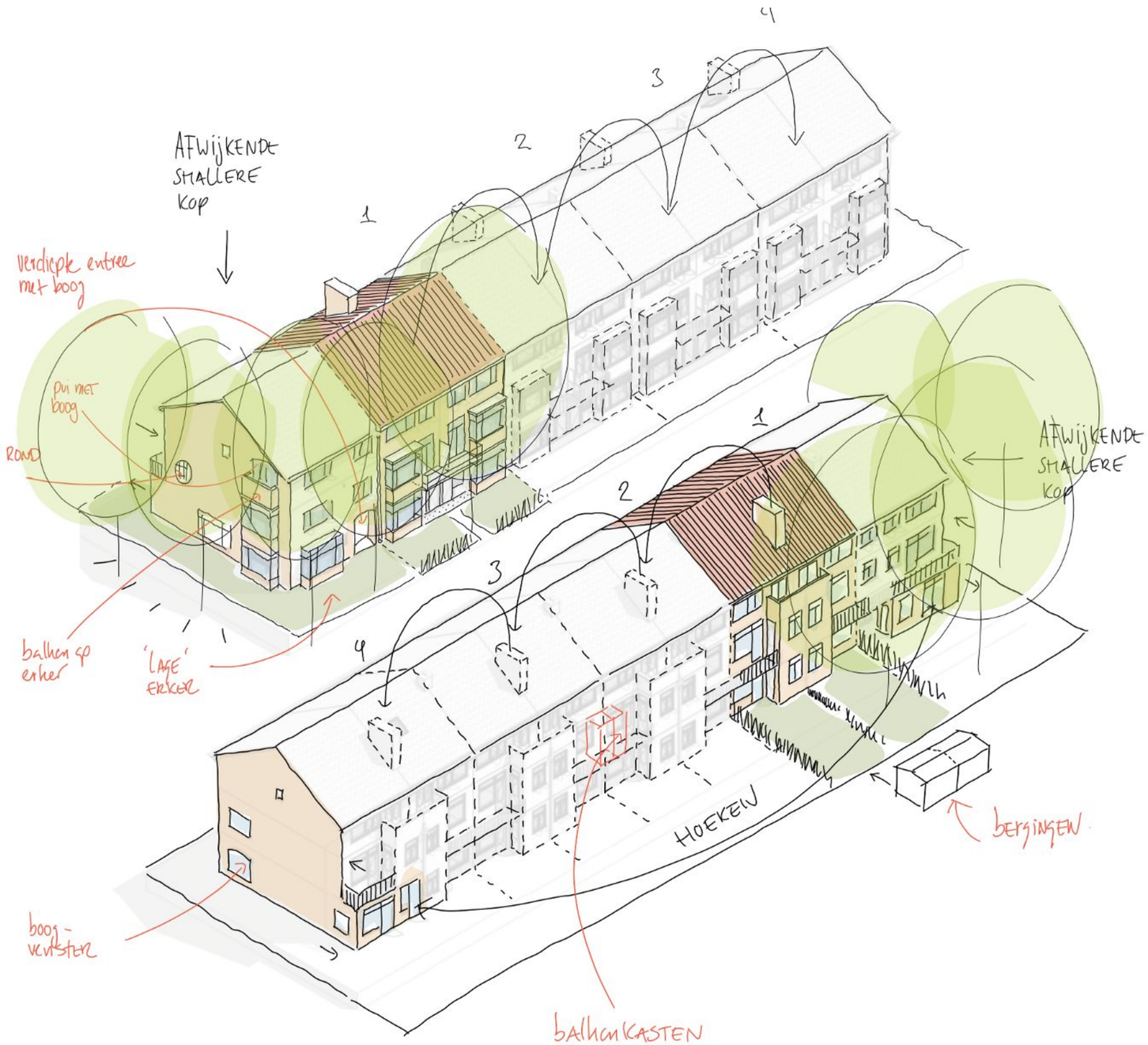

Straatzijde
Van der Vijverstraat

Tuinzijde

Vijver ter Gouw
metselwerk en gootdetails

Kenmerkende gevelvlakken en details
Kenmerkend is een metselverband in Vlaams verband, waarbij de lintvoegen verdiept liggen en de stootvoegen platvol zijn gevoegd. Ambachtelijke details, zoals de gootlijsten, blijven behouden.

Metselwerkvlakken
- Het metselwerk is uitgevoerd in een typisch verband, namelijk Vlaams verband, waarbij de lintvoegen verdiept liggen en de stootvoegen platvol zijn gevoegd.
- Het metselwerk is gevoegd met kalkmortel.

Metselwerk en goot
- Bijzondere overgangen van goot naar daklijn.
- Behoud en zorgvuldige uitwerking van deze details zijn van belang.

Schoorstenen
- De schoorstenen zijn oorspronkelijk en een integraal onderdeel van het architectonische beeld.
- Het metselwerk lijkt wel nieuwer.
- Op dit moment vormen zij een zwakke schakel in het dakvlak, met lekkages als gevolg.
- De bakstenen kunnen wellicht worden geoogst en vervolgens hergebruikt voor het herstel van de te behouden gevelvlakken.
- Een en ander hangt af van het voegmateriaal (kalk- of cementmortel)

Vijver ter Gouw

Straatzijde; erkers en puien

Vervangen van puien en erkers

De erkers moeten worden vervangen, omdat de puien daarin een dragende functie hebben. Bij vervanging van de puien zouden de gemetselde vlakken van de erkers hun samenhang verliezen, waardoor behoud van de bestaande erkers niet mogelijk is.

Nieuwe puien in erkers

- De nieuwe erkers en puien worden esthetisch gelijkwaardig uitgevoerd en sluiten qua uitstraling aan op de bestaande situatie.
- De karakteristieke pui-indeling blijft behouden, met zo veel mogelijk roedes en gevelopdelingen.
- Ook in de nieuwe situatie liggen de kozijnen en puien in hetzelfde gevelvlak.

Metselwerkvlakken van de erkers

- Het metselwerk van de erkers vormt een eenheid met het overige metselwerk van het gebouw.
- Rollagen zijn herkenbaar aanwezig.
- Boven de rollagen zijn later bakstenen vervangen. Deze zijn anders gevoegd, liggen dieper en geven een rommelig beeld.
- De vervangende erkervlakken krijgen een nieuw en consistent baksteenbeeld, passend bij de oorspronkelijke steen.

Glas-in-lood en roedes

- De kozijnen op de begane grond en eerste verdieping worden gekenmerkt door verticale smalle roedes en horizontale banden van geel glas-in-lood.
- Glas-in-loodramen worden op een nieuwe manier verwerkt in de glasvlakken van de kozijnen.

Vijver ter Gouw

Straatzijde; erkers en balkons

Bijzondere balkons aan de straatzijde

De vormgeving en kwaliteit van de balkons, inclusief de hekwerken en privacyschermen tussen de woningen, zijn van grote waarde voor het karakter van het bouwblok. De hekwerken en privacy-schermen zijn met ambachtelijke kwaliteit uitgevoerd, die tegenwoordig moeilijk en kostbaar te reproduceren is. Daarom wordt ingezet op behoud van deze elementen.

Bestaande balkonelementen en hekwerken

- De bestaande balkons hebben een zorgvuldige vormgeving en verfijnde detaillering.
- Zij dragen in hoge mate bij aan het karakter van het gebouw.
- Kenmerkend zijn het spijlenritme en het ovale detail ter hoogte van het privacy scherm.
- Bij demontage van de balkons blijven het hekwerk en het privacy scherm behouden en worden zij na plaatsing van het nieuwe balkon en de nieuwe erker teruggeplaatst.

Privacy schermen

- De privacy schermen maken onderdeel uit van het oorspronkelijke beeld en worden daarom behouden en hersteld.
- De privacy schermen worden in bestaande vorm behouden, waar dat mogelijk is.
- Beschadigde onderdelen worden hersteld of vernieuwd.
- De glasvulling kan, indien nodig, worden vervangen.
- Kleur en materiaal sluiten aan op de bestaande situatie.

Terugplaatsing en kleur

- Bij de verdere uitwerking van het ontwerp is thermische ontkoppeling tussen de balkons en de verdiepingsvloeren een belangrijk aandachtspunt.
- De kleur wordt gelijk gehouden aan de bestaande kleur, of vastgesteld op basis van kleuronderzoek,

Vijver ter Gouw

Ingrepen

Nieuwe erkers, nieuwe balkons met bestaande hekwerken en privacy-schermen

1. Demontage van de balkons.
2. Balkonhekken en privacy schermen worden zorgvuldig gedemonteerd en gereviseerd.
3. Sloop van de kozijnen en erkers.
4. Voorbereiding voor de plaatsing van de nieuwe erkers.
5. Aanpassing van de fundering.
6. Plaatsing van geprefabriceerde wanddelen. **Dit betreft een combinatie van houtskeletbouw en slanke stalen kokerprofielen op de hoeken van de kozijnen, zodat constructie en wandpakket zo slank mogelijk blijven.** Hierin zijn ook oplegprofielen voor de balkons opgenomen.
7. Plaatsen van de oplegconstructie voor het balkon in de gevel.
8. Plaatsing van de nieuwe balkonplaat.
9. Aanbrengen gevelbekleding erkers.
10. Plaatsing van de nieuwe kozijnen.
11. Terugplaatsen van de gereviseerde balkonhekken en het privacy scherm.

Vijver ter Gouw

Materiaal van de erkers

Nieuwe materialen, passend bij het bestaande en ook toepasbaar in de nieuwbouw

Metselwerkvlakken van de erkers

- De metselwerkvlakken van de erkers worden vernieuwd.
- Daarbij wordt onderzocht of bestaande bakstenen als steenstrips (3.5cm dikke baksteentjes) kunnen worden hergebruikt, mogelijk voor een deel van de erkers.

Nieuwe metselwerkvlakken van de erkers

- Indien dit niet haalbaar blijkt, wordt gezocht naar een steenachtig materiaal met een kleur en uitstraling die zich harmonieus verhoudt tot het bestaande metselwerk.
- Net als in het bestaand met doorlopende diepe lintvoeg en een dichte stootvoeg.
- Of in een ander, onderscheidend maar passend metselwerkverband.

Een houten alternatief

- Een aantal erkers uitvoeren in hout.
- Twee erkers (een paartje) uitvoeren in de oorspronkelijke steen. Deze zijn geoogst uit de gesloopte erkers.
- In 'natuurlook' of in kleur gelakt n.t.b.

Vijver ter Gouw
Erkers, drie gedachtes

Metselwerkvlakken van de erkers

De drie erkeropties dienen als testontwerpen om te toetsen hoe verschillende ideeën landen bij bewoners, Ymere en de Commissie Omgevingskwaliteit. Daarmee willen we inzicht krijgen in de mate van vrijheid die er is in de keuze voor materiaal, detaillering en restauratiegraad.

Binnen deze opties komen de volgende vragen aan bod:

- Is het mogelijk om te werken met andere materialen, zoals hout of een passende afwijkende baksteen, die aansluit op het bestaande en tegelijkertijd toepasbaar is in de nieuwbouw, zodat bestaand en nieuw visueel met elkaar worden verbonden?
- Kan dit worden gecombineerd met het restaureren van een beperkt aantal originele erkers?
- Of is een richting haalbaar waarin alle erkers een ‘niet-originele’ baksteenlook krijgen, die goed harmonieert met de bestaande gevels en tegelijkertijd als verbindend materiaal in de nieuwbouw kan worden ingezet?

De kern is dat materialen worden ingezet om bestaand en nieuw op een subtiele manier met elkaar te verbinden, waarbij kleur, textuur en detaillering zorgvuldig op elkaar worden afgestemd.

Gedachte 1
Een stukje origineel en de overige erkers in een nieuwe passende metselwerksteen.

Gedachte 2
Een stukje origineel en de overige erkers in een ander 'houtig' materiaal.

Gedachte 3
Alle erkers in een hout of een andere baksteen.

Vijver ter Gouw

3 gedachtes, gedachte 1

Gedachte 1

Een stukje origineel

- Eén paar erkers wordt in originele toestand teruggebracht, zodat een deel van het gebouw zijn oorspronkelijke uitstraling behoudt.
- Dit gebeurt vanaf de straatzijde gezien aan de rechterzijde, omdat dit het meest zichtbare geveldeel is.

De rest in een ander baksteen

De overige erkers worden uitgevoerd in nieuw metselwerk.

- Om de nieuwe wanddikte van de erkers niet te groot te maken, wordt gewerkt met keramische steenstrips. Deze zijn circa 1.5-3 cm dik, in plaats van 10 cm.
- De steenstrip kan aansluiten bij het horizontale karakter van de architectuur en bij de bestaande steen.
- Ook zijn andere metselverbanden mogelijk, bijvoorbeeld een blok- of tegelverband.
- De gekozen keramische steen kan tevens worden toegepast in de toekomstige nieuwbouw, zodat bestaand en nieuw familie van elkaar blijven.

De kleuren van de balkons en voordeuren worden later vastgesteld. Dit gebeurt op basis van kleuronderzoek, historische foto's of de beeldtaal van de oorspronkelijke architect, en in samenhang met de nieuwe materialisatie. Bestaande heggen blijven.

Vijver ter Gouw

3 gedachtes, gedachte 2

Gedachte 2

Een stukje origineel

- Eén paar erkers wordt in originele toestand teruggebracht, zodat een deel van het gebouw zijn oorspronkelijke uitstraling behoudt.
- Dit gebeurt vanaf de straatzijde gezien aan de rechterzijde, omdat dit het meest zichtbare geveldeel is.

De rest in een ander materiaal

- De overige erkers worden uitgevoerd in houten delen.
- Dit sluit aan bij het horizontale karakter van de architectuur, met een horizontale bevestiging.
- Deze keuze past bij een nieuwe tijd waarin natuurlijke materialen belangrijk zijn.
- De houten erkers vormen hierin een duidelijk en eigentijds beeld.

De kleuren van de balkons en voordeuren worden later vastgesteld. Dit gebeurt op basis van kleuronderzoek, historische foto's of de beeldtaal van de oorspronkelijke architect, en in samenhang met de nieuwe materialisatie. Bestaande heggen blijven.

Vijver ter Gouw

3 gedachtes, gedachte 3

Gedachte 3

Alle erkers in een hout of een andere baksteen

- Steenstrip of houten delen kunnen aansluiten bij het horizontale karakter van de architectuur en bij de bestaande steen. Ook zijn andere metsel- of houtverbanden mogelijk.
- De gekozen materialen kunnen worden toegepast in de toekomstige nieuwbouw, zodat bestaand en nieuw familie van elkaar blijven.

De kleuren van de balkons en voordeuren worden later vastgesteld. Dit gebeurt op basis van kleuronderzoek, historische foto's of de beeldtaal van de oorspronkelijke architect, en in samenhang met de nieuwe materialisatie. Bestaande heggen blijven.

Voordeuren en entreegebied

Voordeuren

- De voordeuren worden vernieuwd. Bij het ontwerp wordt aansluiting gezocht bij de oorspronkelijke uitstraling en detaillering van de bestaande deuren.
- Indien er nog oorspronkelijke deuren aanwezig zijn, wordt onderzocht wat de oorspronkelijke kleurstelling is geweest.

Voordeuren

- Momenteel zijn er uitvoeringen in hout en geschilderd/ gelakt in een donkere blauw en -groen.
- Op oude foto's lijken de deuren een 'houtlook' te hebben.

Entreebordessen

- De bestaande entreebordessen worden vernieuwd. Daarbij wordt onderzocht welke uitvoering het beste aansluit bij de oorspronkelijke situatie en de architectonische uitstraling van het gebouw.
- Uitvoering bijvoorbeeld door middel van een glad afgewerkt gestort bordes of een vergelijkbare oplossing met grote tegels.

Achtergevel

Het gebouw is alzijdig vormgegeven, met aan de achterzijde dezelfde aandacht voor metselwerk en detail als aan de straatzijde.

Ramen en puien achterzijde

- De ramen en puien aan de achterzijde worden vernieuwd.
- Daarbij wordt uitgegaan van een zorgvuldige inpassing die aansluit bij de bestaande architectuur van het gebouw.
- De hoofdopzet, maatvoering en geleding van de gevelopeningen blijven daarbij zoveel mogelijk behouden.
- Kleur en materiaal als aan de straatzijde en koppen.

Erkers

- In tegenstelling tot de erkers aan de voorzijde hebben de puien aan de achterzijde geen dragende functie. De bestaande erkers kunnen daarom behouden blijven.
- Slecht of beschadigd metselwerk in de erkers wordt hersteld of vervangen.
- Waar mogelijk worden hiervoor bakstenen hergebruikt die vrijkomen bij werkzaamheden elders in het gebouw, zodat kleur en textuur zo goed mogelijk aansluiten op het bestaande metselwerk.

Balkonkasten en balkonhekken

- De hekwerken aan de achterzijde worden behouden en in de bestaande kleur geschilderd.
- Het is de vraag of de balkonkasten behouden kunnen blijven. Bij behoud worden ze in de oorspronkelijke kleur geschilderd.
- Bestaande balkon en terrasvloeren worden nieuw gecoat.

Vijver ter Gouw

Plattegronden; historische tekeneningen

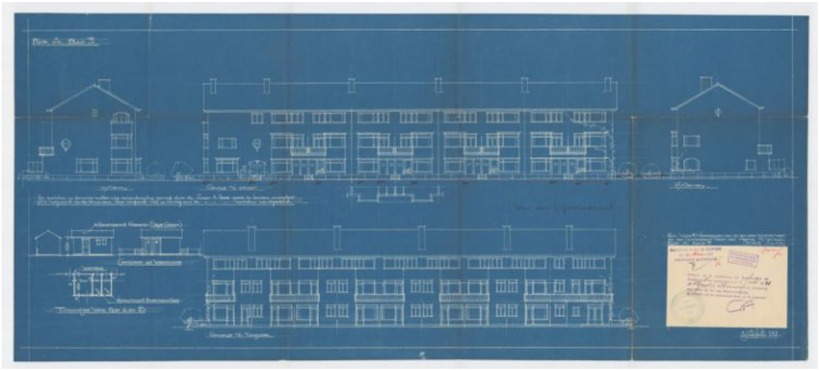

Historische plattegrond

Plattegrond woongebouw Ter Gouwstraat.
Behlalve de erker op de kop is de plattegrond identiek aan de plattegrond van het blok aan de Van der Vijverstraat

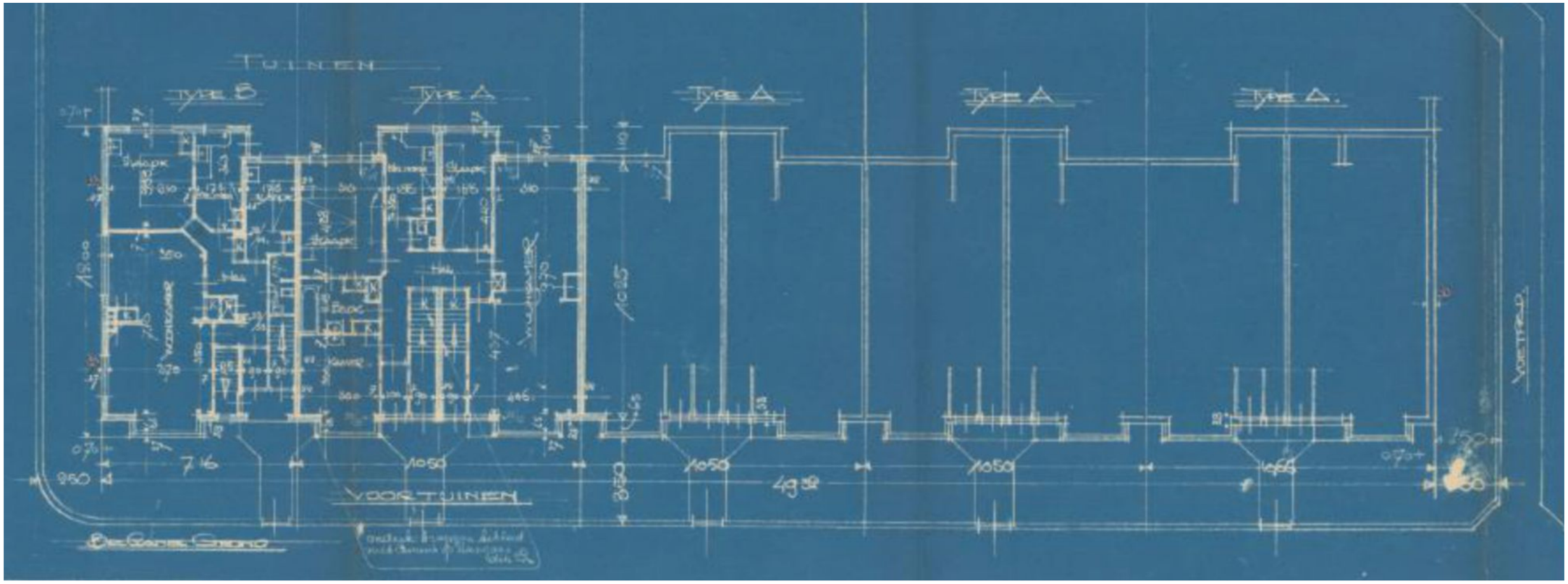

Vijver ter Gouw

Indrukken interieur

blik in een entreehal

erker

keuken

pui naar achtertuin

erker

erker

getoogde scheiding

tuinpui

gang

Vijver ter Gouw

Indrukken interieur

gang

getoogde scheiding

gang

keuken

getoogde scheiding met inbouwkasten

erker

erker

hoekkamer

tuinkamer

Vijver ter Gouw

Plattegronden

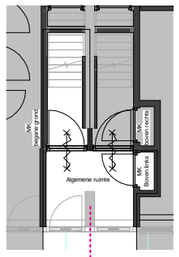

begane grond

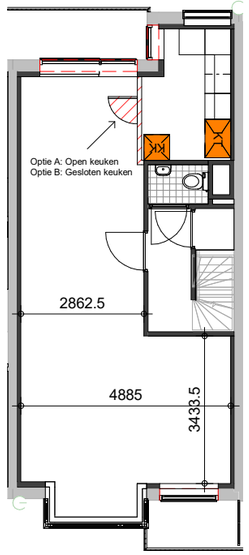

verdieping 1

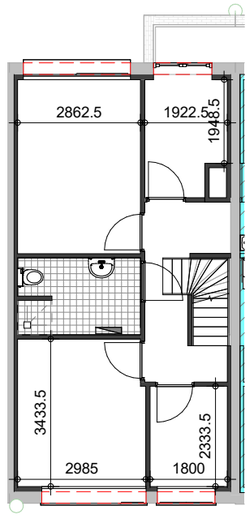

verdieping 2

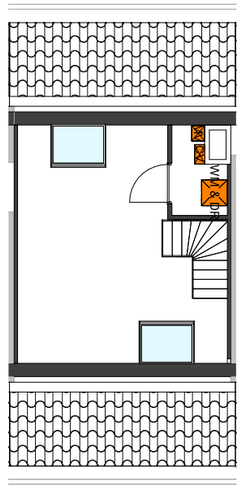

zolderverdieping

Type 5- variant 1 (Type 5 ook in gespiegelde versie)

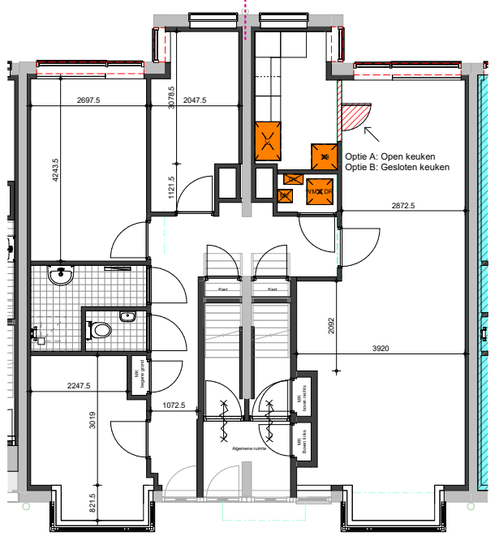

begane grond

Type 1- variant 1

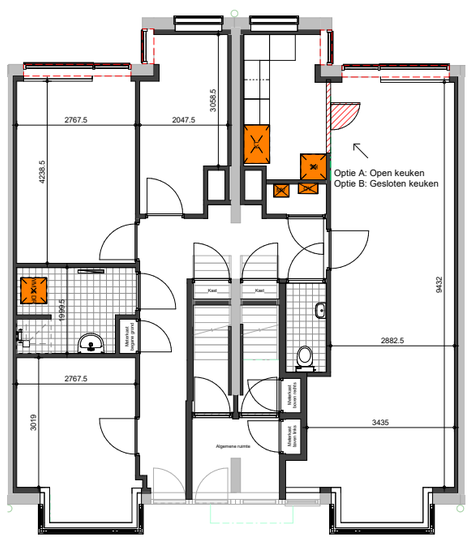

begane grond

Type 1- variant 2

TYPE 5 - Begane grond

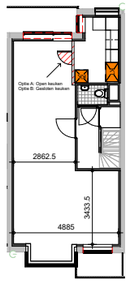

TYPE 5 - Eerste verdieping

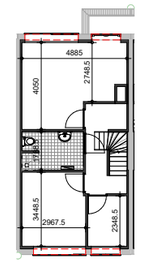

TYPE 5 - 2de verdieping

TYPE 5 - 3de verdieping

Tekeningen: Coen Hagedoorn Bouwgroep
Ontwerpstand plattegronden: april 2026

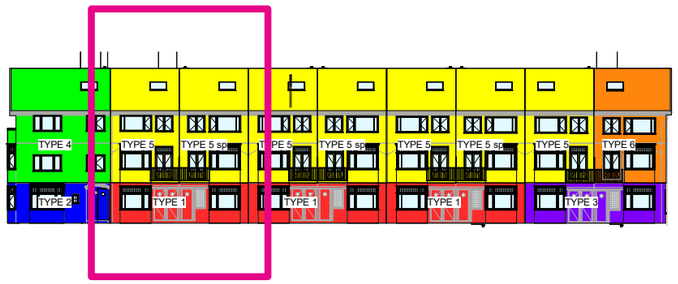

Typenoverzicht

Vijver ter Gouw

Plattegronden

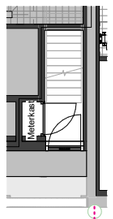

begane grond

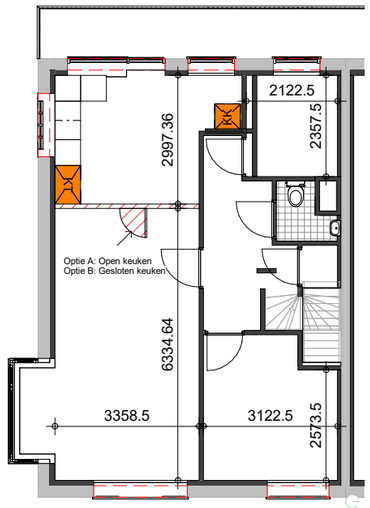

verdieping 1

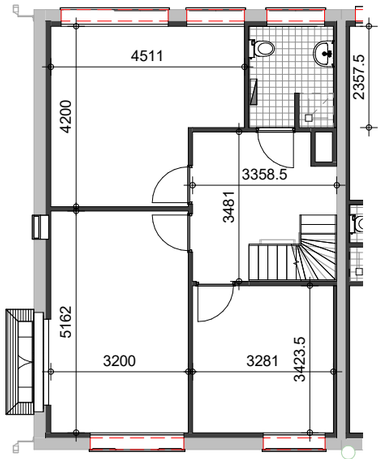

verdieping 2

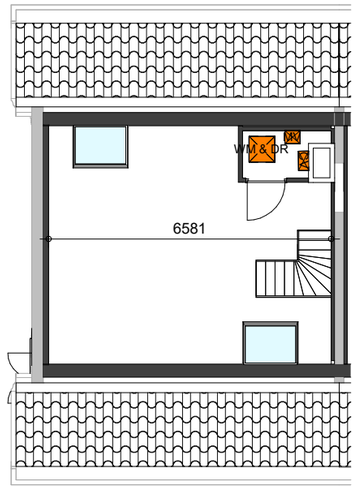

zolderverdieping

Type 4

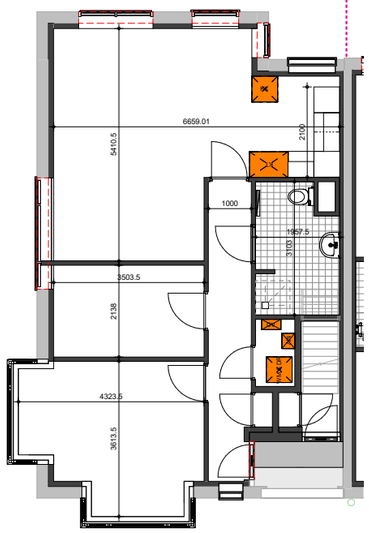

begane grond

Type 2- variant 1

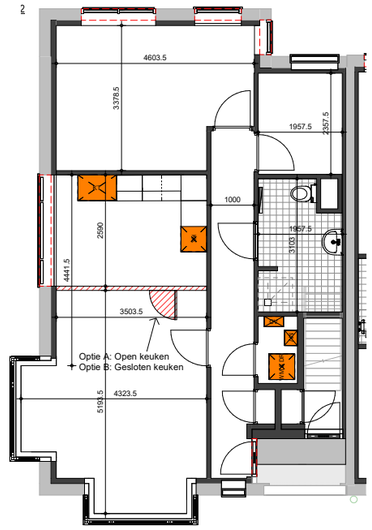

begane grond

Type 2- variant 2

Tekeningen: Coen Hagedoorn Bouwgroep
Ontwerpstand plattegronden: april 2026

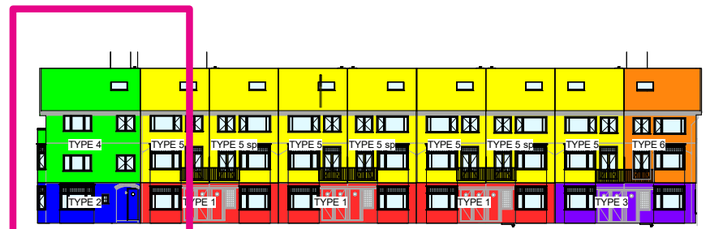

Typenoverzicht

Vijver ter Gouw

Plattegronden

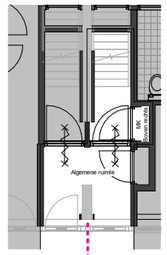

begane grond

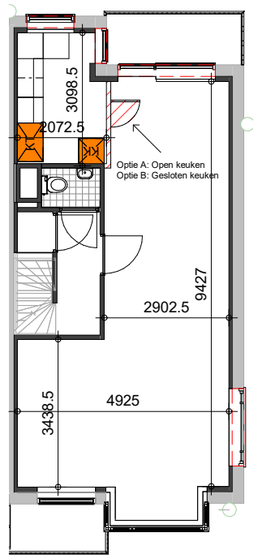

verdieping 1

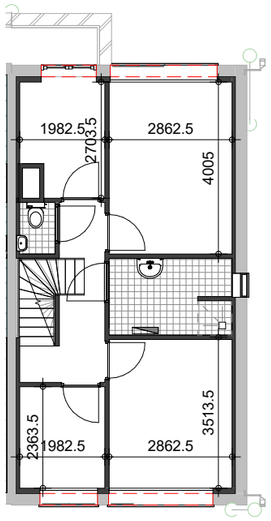

verdieping 2

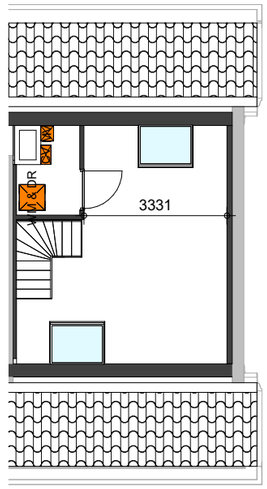

zolderverdieping

Type 6

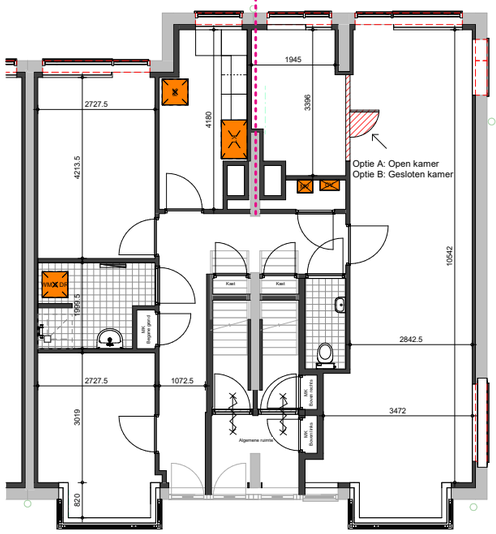

begane grond

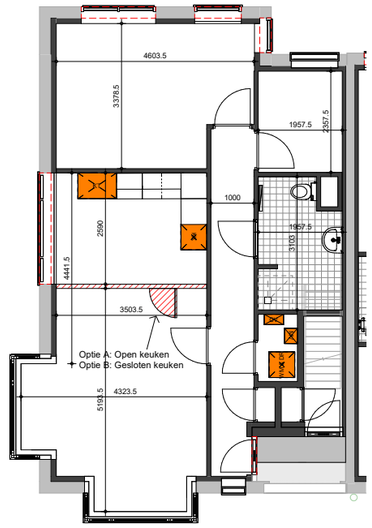

Type 3

Tekeningen: Coen Hagedoorn Bouwgroep
Ontwerpstand plattegronden: april 2026

Coen Hagedoorn Bouwgroep

Typenoverzicht

Vijver ter Gouw

Aanbevelingen, houding etc.

Interieur van de huidige plattegronden
Geen van de woningen is nog volledig in oorspronkelijke staat. Door tientallen jaren van bewoning zijn veel interieurs aangepast en deels versleten. Ondanks deze veranderingen zijn de oorspronkelijke kwaliteiten nog altijd herkenbaar. Kenmerkend zijn onder meer de smalle gangen, paneeldeuren, houten vloeren, getoogde binnenwanden en een aantal, naar huidige maatstaven, te kleine keukens.

Oorspronkelijke vs. nieuwe plattegronden
Vanwege de ingrijpende constructieve werkzaamheden, waaronder het aanbrengen van een volledig nieuwe fundering, verdwijnen het bestaande binnenwerk, de houten beganegrondvloeren en de houten verdiepingsvloeren. Hierdoor kunnen de oorspronkelijke plattegronden niet volledig worden behouden.
De nieuwe woningindelingen worden aangepast aan de eisen van deze tijd. Dat betekent onder meer ruimte voor moderne installaties, meterkasten, technische ruimten en een eigentijdse woonkwaliteit. Hoewel de plattegronden veranderen, vormt het oorspronkelijke plattegrondontwerp het belangrijkste uitgangspunt voor de nieuwe woningen.

Behoud van de karakteristieke sfeer
De kwaliteit van de woningen wordt niet alleen bepaald door de plattegrond, maar vooral door de ruimtelijke beleving en de architectonische detaillering. Het karakter komt tot uiting in de erkervorm, de houten kozijnindelingen en het van binnenuit beleefbare glas-in-lood. Deze elementen keren terug in het nieuwe ontwerp en geven het interieur zijn oorspronkelijke identiteit en ruimtelijkheid.
Door de reconstructie van het exterieur blijft het vertrouwde straatbeeld behouden en sluiten de nieuwe erkers aan bij de uitstraling van de bestaande gebouw. De binnenzijde van de erkers wordt daarbij zorgvuldig uitgewerkt, met een doorlopende vensterbank in U-vorm, vergelijkbaar met de oorspronkelijke situatie. Door de wandopbouw van de erker zo slank mogelijk te houden, blijven de diepe dagkanten, de lichtinval en de ruimtelijke kwaliteit zoveel mogelijk behouden.

Nieuwbouw Blok A

Ter Gouwstraat

Vijver ter Gouw

vanuit historisch perspecief

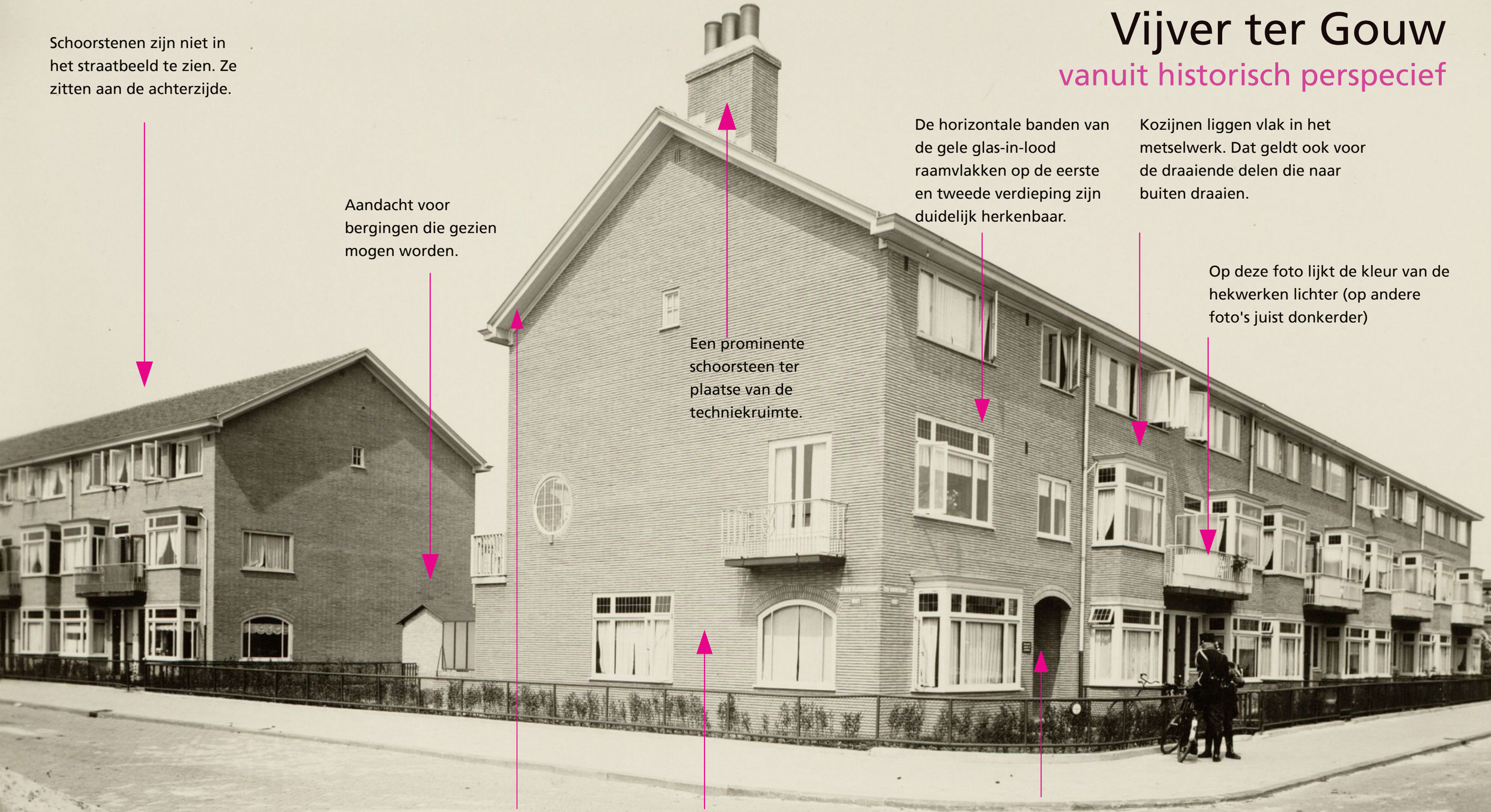

Schoorstenen zijn niet in het straatbeeld te zien. Ze zitten aan de achterzijde.

Aandacht voor bergingen die gezien mogen worden.

Een prominente schoorsteen ter plaatse van de techniekruimte.

De horizontale banden van de gele glas-in-lood raamvlakken op de eerste en tweede verdieping zijn duidelijk herkenbaar.

Kozijnen liggen vlak in het metselwerk. Dat geldt ook voor de draaiende delen die naar buiten draaien.

Op deze foto lijkt de kleur van de hekwerken lichter (op andere foto's juist donkerder)

Duidelijk aangezette gootlijsten.

De kop woningen kenmerken zich door onderscheidende architectonische elementen.

De verdiepte entrees bij beide blokken met metselwerkboog aan de straatzijde valt op, bij blok A specifiek het balkon op de kop en de verschillende kozijnvormen (boog, rond, rechthoekig en proporties (staand en liggend)

Vijver ter Gouw

Nieuwbouw
Uitgangspunten

Advies vanuit de gemeente

Bij de verdere uitwerking van de nieuwbouw worden de uitgangspunten en aandachtspunten van de gemeente gevolgd. Deze vormen het kader voor de architectonische en stedenbouwkundige uitwerking van het plan.

Stedenbouwkundige uitgangspunten:

- Ga uit van een strokenbouwtypologie, passend bij het karakter en de stedenbouwkundige opzet van de buurt;
- De nieuwbouw bestaat uit maximaal vier bouwlagen; hoogteaccenten zijn niet gewenst;
- Het bouwvolume mag worden doorgetrokken tot aan de voorgevel van het Mirror Center;
- Lange galerijen aan het Linnaeusplantsoen dienen te worden voorkomen; eventuele ontsluitingen worden opgelost door deze te positioneren binnen bredere bouwdelen aan de uiteinden van het gebouw;
- Grote uitkragende balkons aan de straatzijde zijn niet gewenst;
- Hoofdentrees dienen zich te oriënteren op de straat en de buurt;
- Een entree aan het Linnaeusplantsoen is niet wenselijk omdat deze slecht bereikbaar is voor auto's en pakketdiensten (fietspad);
- Een sterkere relatie tussen de nieuwbouw en het Linnaeusplantsoen wordt toegejuicht;
- Bij de verdere planuitwerking is bijzondere aandacht nodig voor een zorgvuldige inpassing van de fietsbergingen.

Geluidsonderzoek DGMR

- Ymere heeft door DGMR onderzoek laten uitvoeren naar de geluidsbelasting van de nieuwbouw.
- Hierbij is een model met zes bouwlagen als uitgangspunt genomen.
- Uit het onderzoek blijkt dat op de eerste twee bouwlagen geen sprake is van relevante geluidsoverlast.
- Alleen aan de noordzijde, ter hoogte van het fietspad, zijn er enkele aandachtspunten.
- Vanaf de derde bouwlaag neemt de geluidsbelasting toe aan de zijde van het Linnaeusplantsoen en aan de kop van het gebouw.
- De gevel aan de Ter Gouwstraat is geluidsluw en kent deze aandachtspunten niet.
- Op de derde en vierde bouwlaag zijn daarom aan de noordzijde geen woningen mogelijk die uitsluitend zijn georiënteerd op de kop of achterzijde. Deze woningen moeten minimaal één gevel aan de Ter Gouwstraat hebben.

figuur 5: aanzicht noordwest

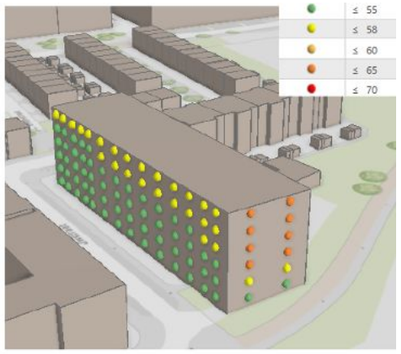

figuur 6: aanzicht noordoost

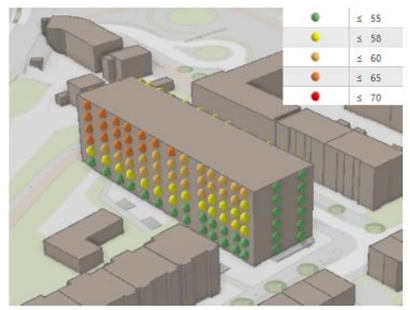

figuur 7: aanzicht zuidwest

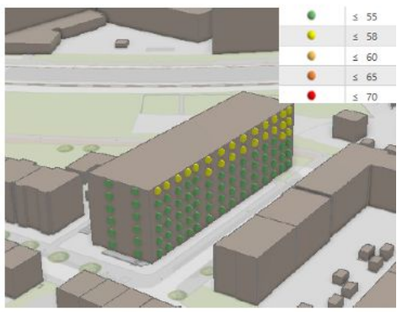

figuur 8: aanzicht zuidoost

Uit Quickscan Geluid DGMR 2025.12.01

Vijver ter Gouw

Bestaand en nieuw
Ensemble, familie

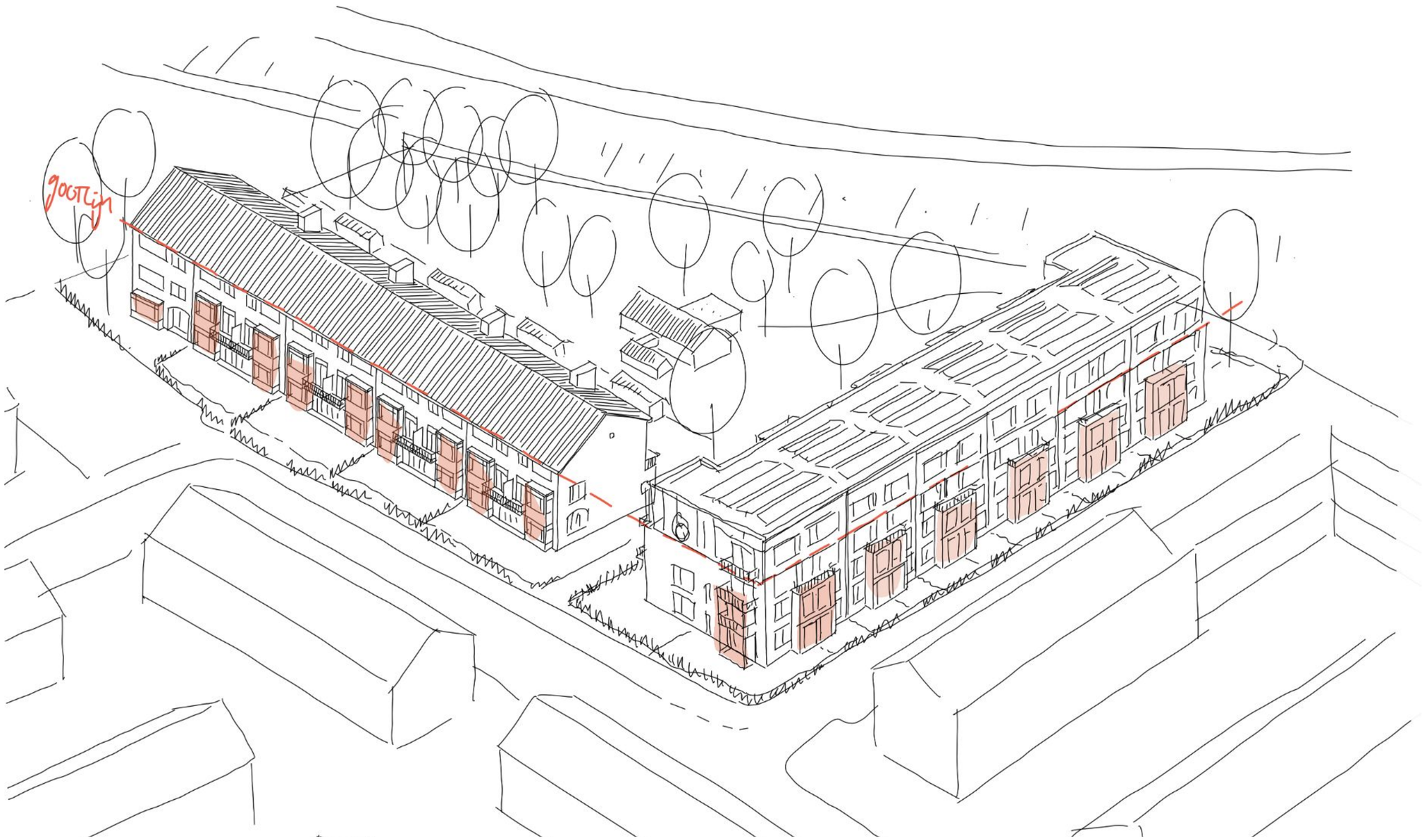

Vijver ter Gouw

Bestaand en nieuw
Ensemble, familie

Vijver ter Gouw

Situatie 1:1000

bestaand

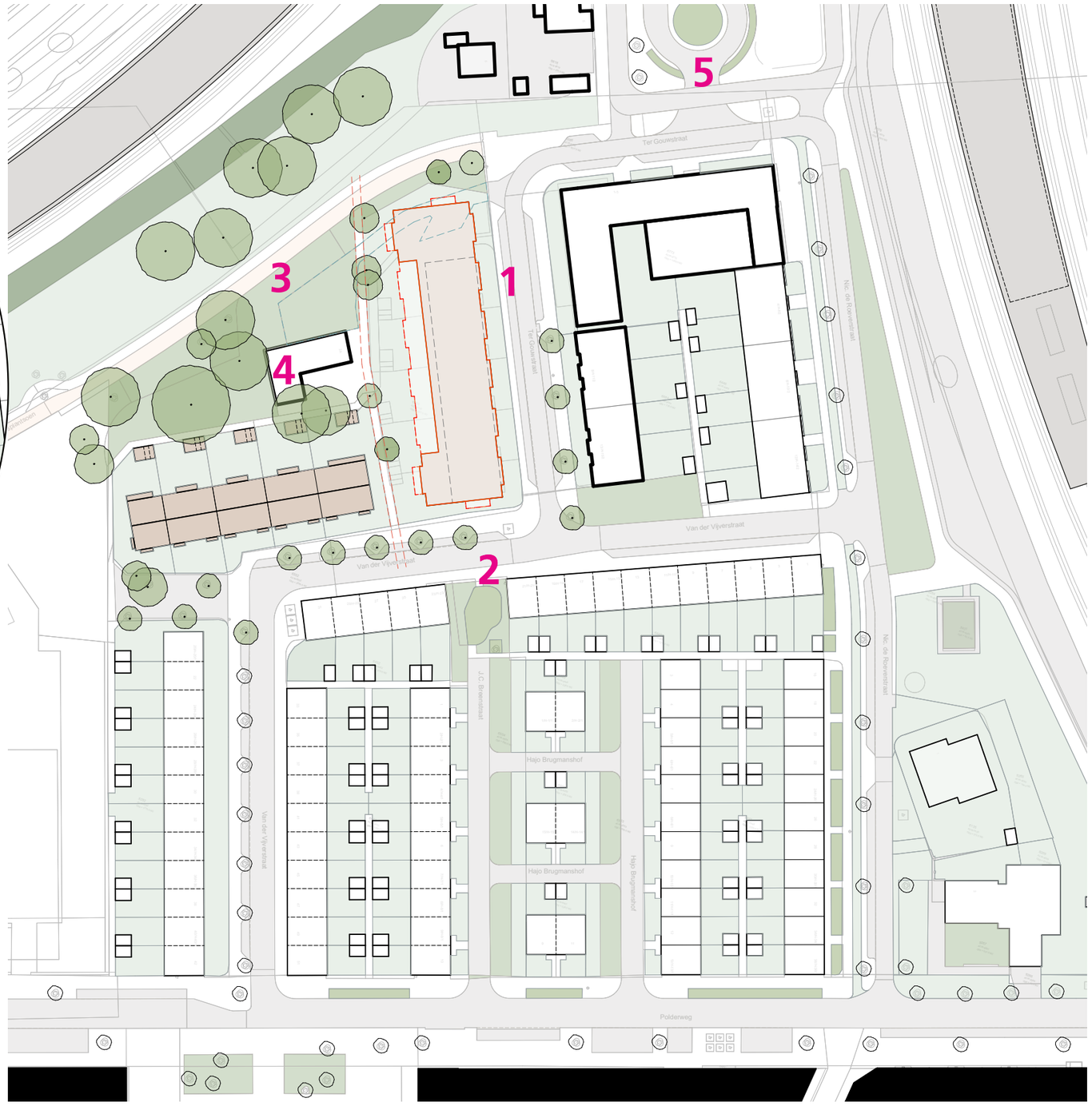

1. Ter Gouwstraat
2. Van der Vijverstraat
3. Linnaeusplantsoen
4. Verenigingsgebouw Duivenvereniging
5. Richting Station Muiderpoort

hp architecten

Vijver ter Gouw

Massastudie

Vijver ter Gouw

Massastudie

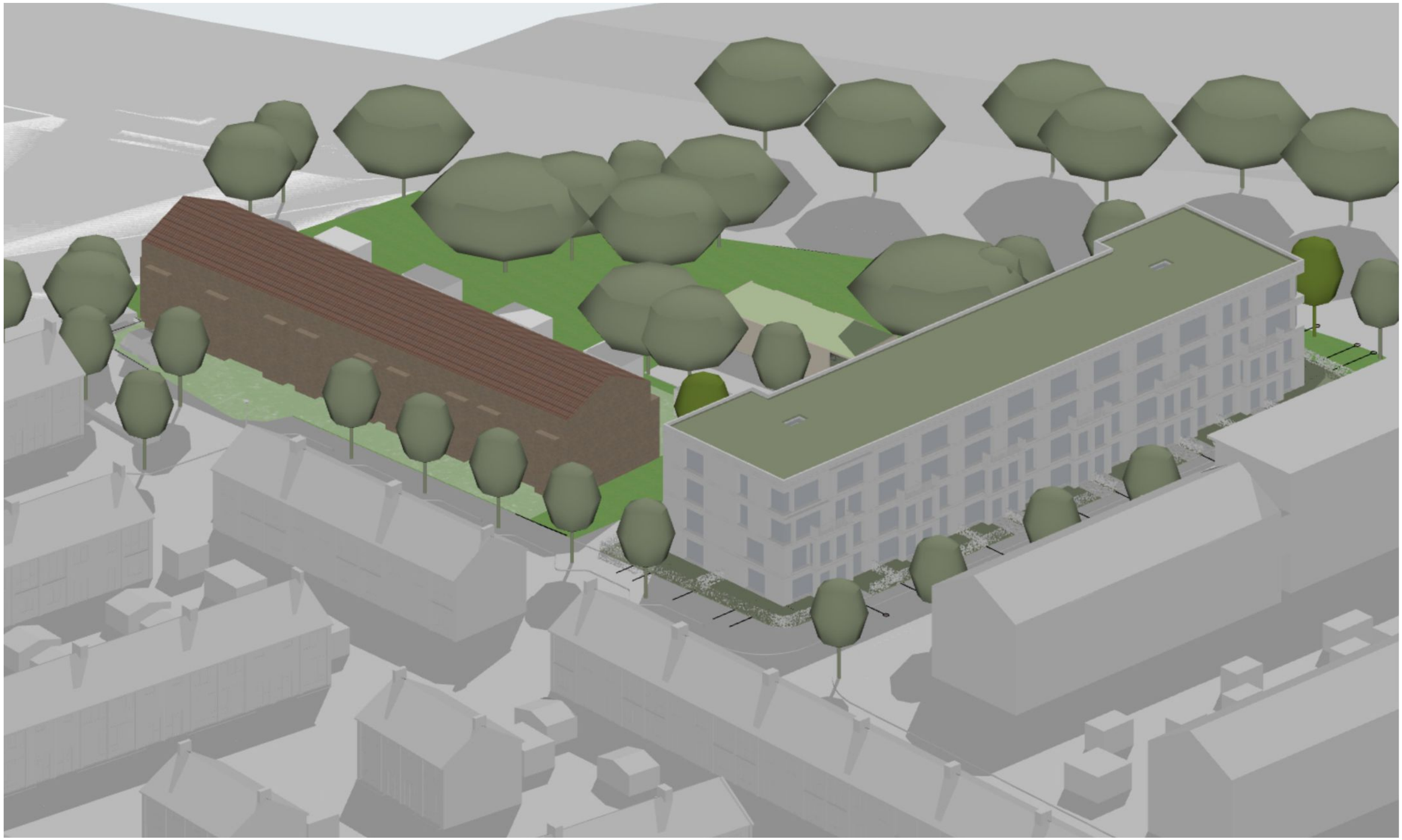

Vijver ter Gouw

Massastudie

Vijver ter Gouw

Massastudie

Vijver ter Gouw

Situatie 1:500, vraagstukken

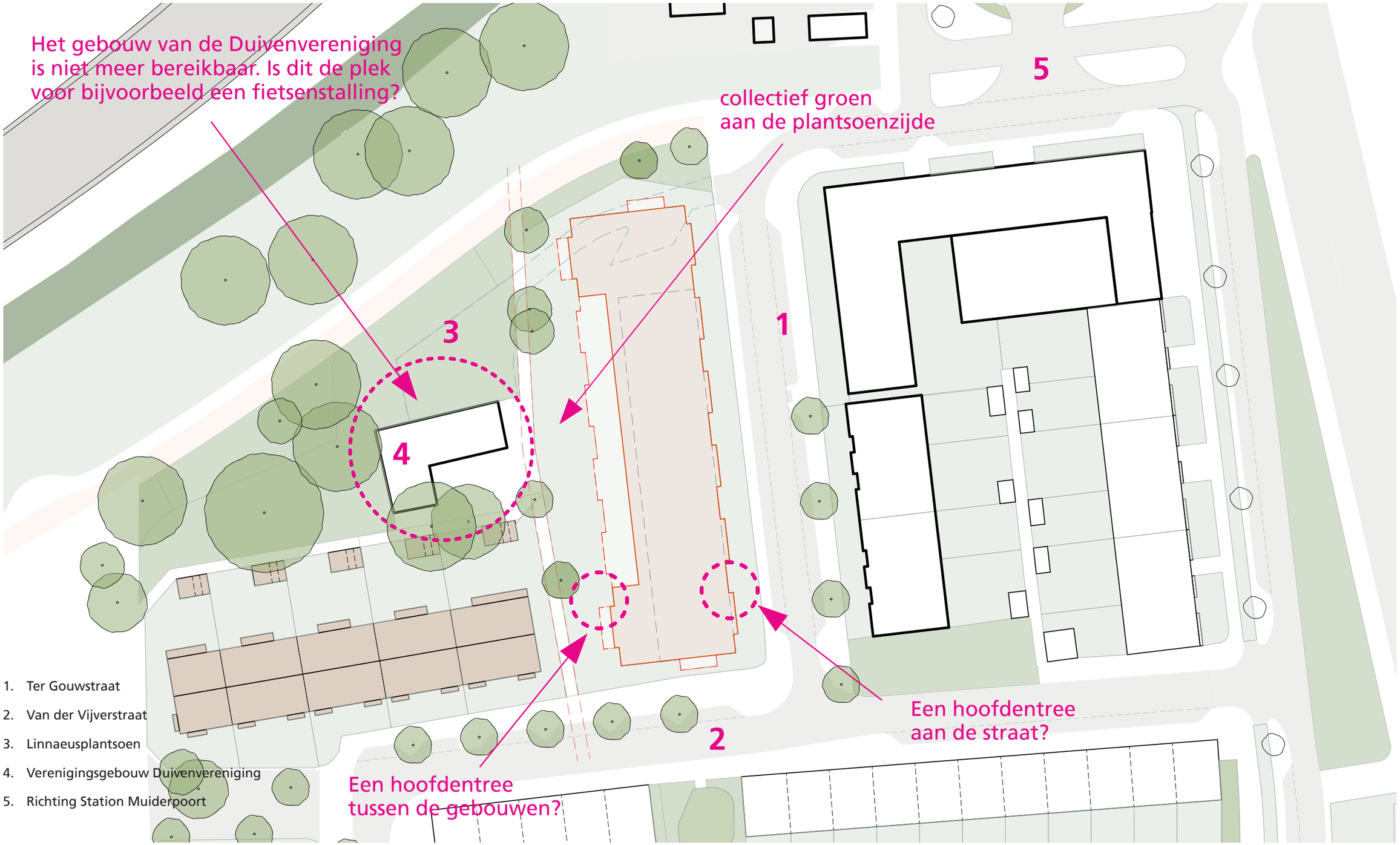

1. Ter Gouwstraat
2. Van der Vijverstraat
3. Linnaeusplantsoen
4. Verenigingsgebouw Duivenvereniging
5. Richting Station Muiderpoort

Vijver ter Gouw

Van bestaand naar nieuwbouw

Lengte en hoogte

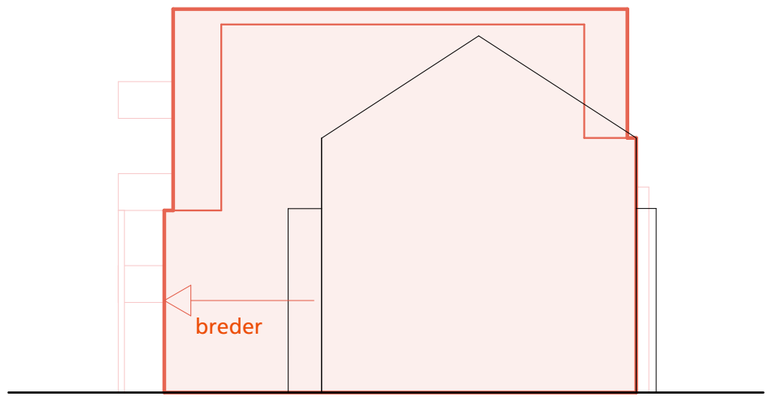

4.840 10.260

15.100

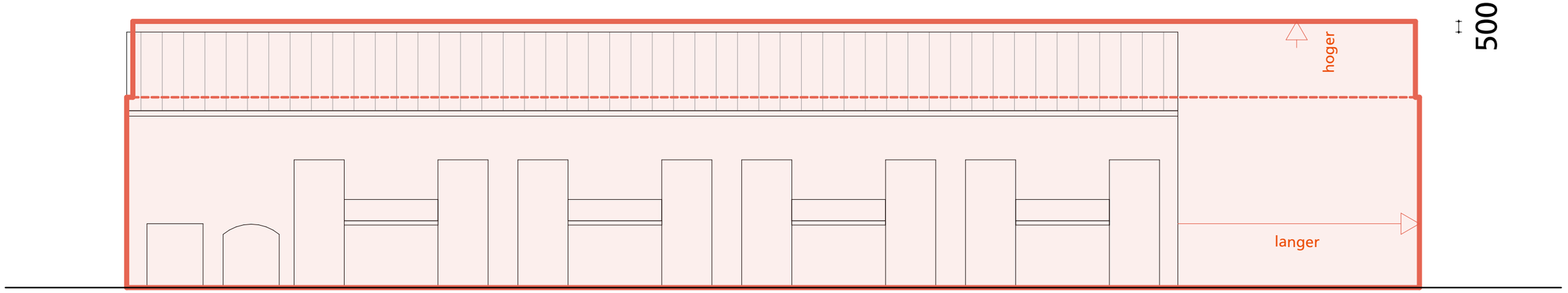

49.300 11.300

60.600

hp architecten

Vijver ter Gouw

Van bestaand naar nieuwbouw

Lengte, hoogte en afstand

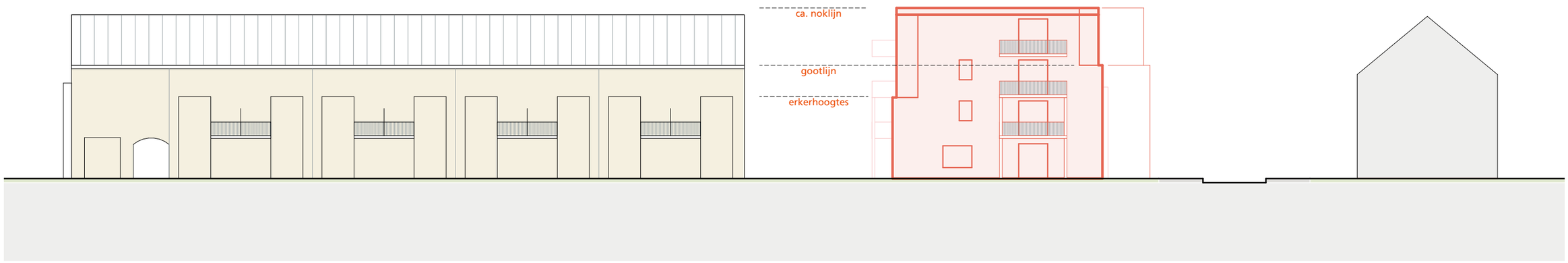

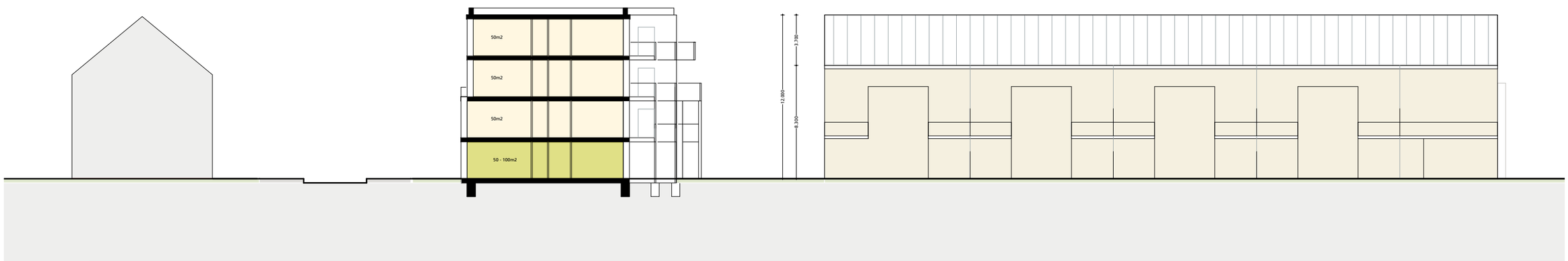

Testplattegronden

Basisopzet

- De plattegrond is gebaseerd op een structuur van compacte woningen van circa 50 en 65 m².
- Binnen deze opzet kunnen **maximaal 48 woningen** worden gerealiseerd.

Entrees en trappenhuizen

- Er zijn twee trappenhuizen voorzien.
- Het hoofdtrappenhuis is uitgerust met een lift.
- Dit hoofdtrappenhuis ligt in het zuidelijk deel van de nieuwbouw, tussen het bestaande woningblok aan de Van der Vijverstraat en de nieuwbouw.
- Tussen oud en nieuw ontstaat een entreegebied dat toegankelijk is voor alle bewoners en een verbinding kan vormen tussen de Van der Vijverstraat en het Linnaeusplantsoen.
- Het secundaire trappenhuis bevindt zich aan de noordelijke kop, met de entree aan het Linnaeusplantsoen.

Tuinen en buitenruimtes

- Alle woningen op de begane grond beschikken over een eigen tuin.
- De tussenwoningen hebben zowel een voortuin als een achtertuin en aan de galerijzijde een overdekte veranda met privacy.
- De woningen aan de galerijen hebben in de testplattegronden een buitenruimte aan de westzijde, met middag- en avondzon en een groene relatie met het Linnaeusplantsoen.
- **Balkons aan de voorzijde behoren eveneens tot de mogelijkheden en worden in een later stadium nader onderzocht**.

Vijver ter Gouw

Testplattegrond begane grond

hp architecten

Vijver ter Gouw

Testplattegronden met woningen voor terugkeerders

Kopwoningen van circa 100 m²

- Op de koppen kunnen twee woningen van 50 m² worden samengevoegd tot één woning van circa 100 m².
- De woning beschikt op de begane grond over een ruime tuin.
- Op de verdieping bevindt zich een royaal balkon.

Tussenwoningen van circa 100 m²

- Twee tussenwoningen van 50 m² kunnen worden gekoppeld tot één woning van circa 100 m².
- Op de begane grond heeft de woning zowel een voortuin als een achtertuin.
- **De situering van de voordeur (aan de straatzijde of aan de plantsoenzijde) wordt nog nader onderzocht.**
- Aan de achterzijde van het bouwblok bevindt zich een zone met galerijen en buitenruimtes. De galerijen liggen uitsluitend op de verdiepingen. Op de begane grond wordt deze zone uitgevoerd als een overdekte veranda met voldoende privacy.

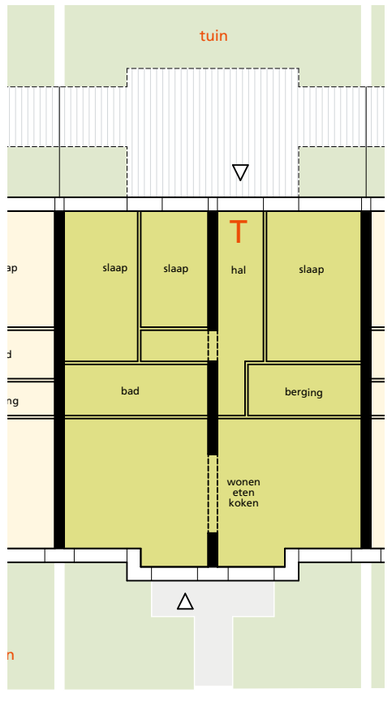

Vijver ter Gouw

Testplattegrond begane grond
Variant entree straat

Positie hoofdentree

- In deze tetsplattegrond is de mogelijkheid van een hoofdentree aan de straatzijde getekend.
- Een achteruitgang is echter noodzakelijk om toegang te krijgen tot de fietsenbergingen.

50m2

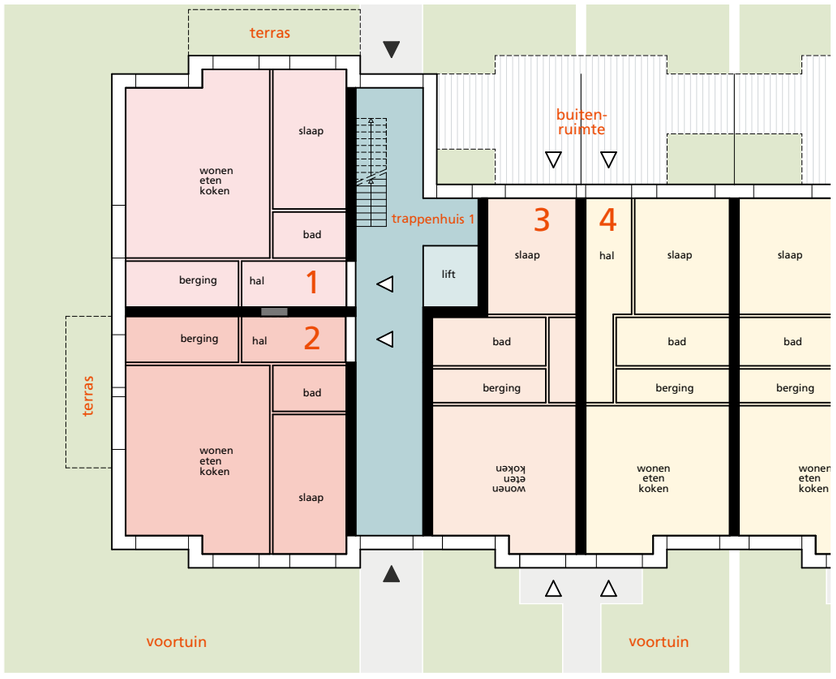

50m2 50-60m2 50m2 50m2

achterkant

100m2 50-60m2 50m2

Variant woning terugkeerder op de kop

Vijver ter Gouw

Testplattegrond 1e verdieping

Positie buitenruimtes

- In deze getekende testplattegrond zijn buitenruimtes aan de galerijzijde getekend.
- Balkons aan de voorzijde behoren eveneens tot de mogelijkheden en worden in een later stadium nader onderzocht.

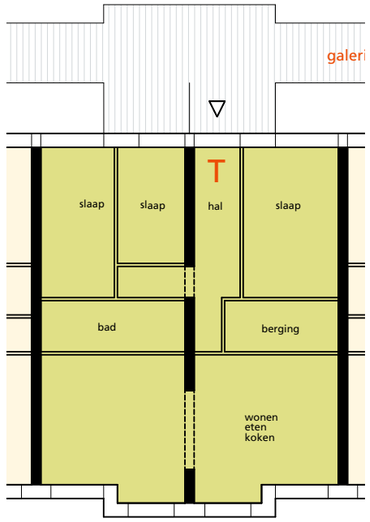

Variant
Tussenwoning
terugkeerder

50m2

100m2

50m2

50m2 50-60m2 50m2 50m2 50m2 50m2 50m2 50m2 65m2 50m2

eerste verdieping

hp architecten

Vijver ter Gouw

Testplattegrond 2e verdieping

Koppen

De kopwoningen aan de spoorzijde zijn niet doorgezet tot en met de tweede en derde verdieping.

- Het principe van de kopwoningen aan de Van der Vijverstraat is hier niet toepasbaar omdat volgens het geluidsonderzoek alle woningen over een geluidsluwe zijde moeten beschikken.
- Het spiegelen van de kop vanuit architectonisch oogpunt is mogelijk, als een soort open frame, maar dan uitsluitend als architectonische keuze.
- Een alternatief is om de kop hier aan te passen. Dat sluit ook aan bij het architectonisch beeld, waarin zowel in de historische als in de huidige situatie sprake is van een aangezette kop, juist op de hoek van de Ter Gouwstraat en de Van der Vijverstraat. Dit wordt in een later stadium nader onderzocht.

50m2

50m2

50m2 50-60m2 50m2 50m2 50m2 50m2 50m2 50m2 50m2 50m2 50m2

tweede verdieping

Vijver ter Gouw

Testplattegrond 3e verdieping

50m2

50m2

50m2 50-60m2 50m2 50m2 50m2 50m2 50m2 50m2 50m2 50m2 50m2

derde verdieping

Vijver ter Gouw

Nieuwbouw

Principedoorsnede

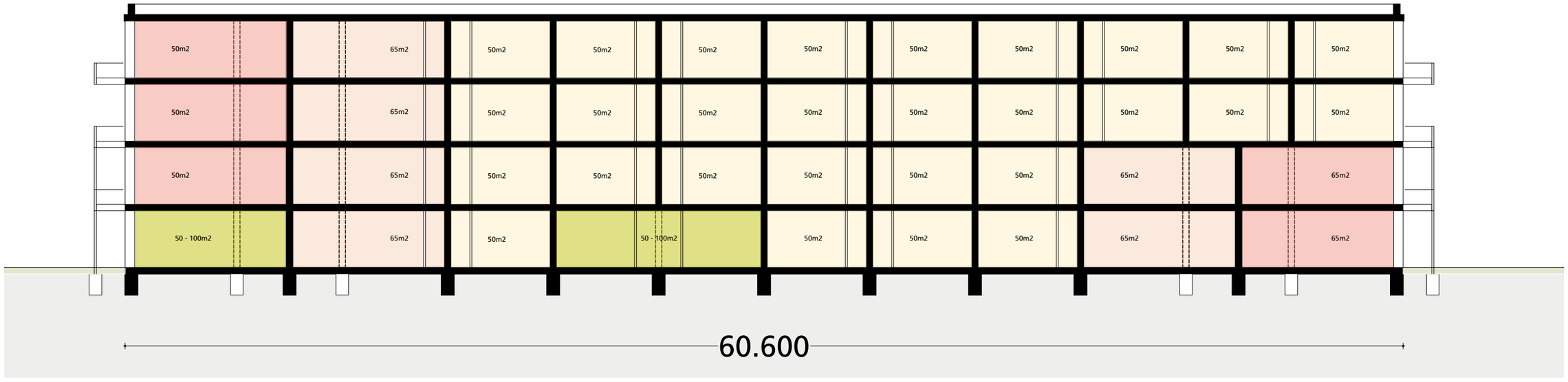

Vijver ter Gouw

Hoek Van der Vijverstraat
- Ter Gouwstraat

Vijver ter Gouw

Van der Vijverstraat

Vijver ter Gouw

Ter Gouwstraat

Vijver ter Gouw

Linnaeusplantsoen

Vijver ter Gouw

Nieuwbouw
Fietsenstalling en bergingen

Fietsenstalling

- Voor de nieuwbouw is ruimte nodig voor circa 100 fietsen.
- Deze wordt niet in het gebouw opgenomen, om verlies van woningen en kwaliteit op de begane grond te voorkomen.
- Er wordt gezocht naar een gezamenlijke fietsenstalling buiten het gebouw.
- Het zoekgebied ligt op of nabij het terrein van de Duivenvereniging.
- Dit is een kansrijke locatie, omdat de huidige toegang vanaf de Ter Gouwstraat vervalt door de nieuwbouw.
- Ymere treedt hierover in overleg met de gemeente.

Bergingen

- Bergingen worden binnen de woningen opgelost.
- Hierdoor blijven de buitenruimtes vrij van bergingen en kan de relatie met het Linnaeusplantsoen zo sterk mogelijk worden gehouden.

Vijver ter Gouw

Referenties

hp architecten

Ymere

Coen Hagedoorn Bouwgroep

hp architecten